

Д ПЕРШАЙ АСОБЫ
Станіслаў БУКО АБ ДЗЯРЖАЎНЫМ І АСАБІСТЫМ
АСПЕКТ ПРАБЛЕМЫ
САЮЗ БЕЛАРУСІ І РАСІЯ:
ПОШУК АПТЫМАЛЬНАГА
РАШЭННЯ
ПУНКТ ГЛЕДЖАННЯ
ТАЛІМІЦЫ ТРАДЫЦЫЙНАЙ МЕДЫЦЫНЫ

"ВЯСЁЛКА ЛЁСУ"
ПАЭМА-МАРА Алены ЯСКЕВІЧ

ГАСЦЁЎНЯ
ЯК Віталь БАРТОХАЎ
АДЭСІТАЎ ВЫРУЧЫЎ

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ: РАСІЯ, ЛАТВІЯ, ПОЛЬШЧА

ЖЫЦЦЁВЫЯ СЮЖЭТЫ
"ШМАТЗОРКАВЫ ГАТЭЛЬ"
Станіслава ВАЛОДЗЬКІ
"КАКТЭЙЛЬ" З ГОМЕЛЯ
ДЫНАСТЫЯ КАРАТЫСТАЎ ВІЛЬКІНЫХ

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА **РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА Ў 48 КРАІНАХ**

Голас Радзімы

Што тыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі **Выдаецца з 6 красавіка 1955 года**
 6 сакавіка 2002 года, № 10 (2776) **Цана 130 рублёў** **E-mail: golas_radzimy@tut.by**

Хроніка жыцця

АМНІСТЫЯ КАПІТАЛАЎ – ГЭТА РЭАЛЬНА

Праграмай сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны да 2005 года прадугледжваецца значная лібералізацыя эканомікі. Улады разумеюць: каб дасягнуць гэтай мэты, неабходна стварыць пэўныя ўмовы для павелічэння інвестыцый.

Зараз на ўрадавым узроўні актыўна абмяркоўваецца пытанне амністыі капіталаў. Капі такое рашэнне будзе прынята, гэта пойдзе на карысць як прамысловасці, так і ўладальнікам капіталаў. Акрамя таго, плануецца пашырыць правы патэнцыяльных інвестараў і даць ім гарантыі падзел у акцыяніраванні прадпрыемстваў. З мінулага года ў Беларусі дзейнічае новы Інвестыцыйны кодэкс, паводле якога юрыдычныя асобы, якія ўкладваюць грошы ў канкрэтныя праекты, не павінны дэклараваць свае капіталы.

ВІРТУАЛЬНАЯ ДЫПЛАМАТЫЯ

У гэтым годзе ў сетцы Інтэрнэт з'явіцца сайты ўсіх 18 пасольстваў Рэспублікі Беларусь.

Гэта будуць своеасаблівыя віртуальныя дыпламатычныя місіі, дзе патэнцыяльныя партнёры змогуць знайсці неабходную інфармацыю.

Як вядома, дыпламаты губляюць шмат часу на апрацоўку і падрыхтоўку розных дакументаў. Інтэрнэт значна спрасціць гэту працэдуру, палегчыць работу з інфармацыяй. Распрацоўшчыкі — Нацыянальны цэнтр маркетингу і кан'юнктурных цэн — не выключваюць, што віртуальныя прадстаўніцтвы Беларусі могуць быць створаны і ў тых краінах, дзе пакуль няма беларускіх пасольстваў і консульстваў.

РЭФАРМАВАННЕ АРМІІ

У нашай краіне працягваецца рэфармаванне Узброеных Сіл, якое павінна завяршыцца ў 2005 годзе.

Чакаецца, што да гэтага часу беларуская армія значна зменшыцца і будзе налічваць 50 тысяч ваеннаслужачых. Па словах міністра абароны генерал-палкоўніка Леаніда Мальцава, толькі ў мінулым годзе колькасць УС скарацілася на 3 тысячы чалавек, у тым ліку штат цэнтральнага апарату міністэрства — на 10 працэнтаў. Адначасова ўдаскарэняецца і эканамічнае абстаўшчына. Зараз дзе распрацоўка законаў аб альтэрнатыўнай службе і аб змяншэнні яе тэрміну да аднаго года. Іх вельмі чакаюць і грамадства, і будучыя прызыўнікі. Дарэчы, Канстытуцыяй Беларусі прадугледжваецца альтэрнатыўная служба замест тэрміновай. Але з-за адсутнасці адпаведнага закона такую магчымасць здолелі выкарыстаць нямногія.

ПА МІЖНАРОДНЫХ СТАНДАРТАХ

На прадпрыемствах харчовай прамысловасці краіны пачала ўкараняцца сістэма ўпраўлення якасцю і бяспекай прадуктаў харчавання.

Яна забяспечыць захаванне высокіх стандартаў якасці прадуктаў. Новы метады будзе інтэграваны ў дзейную сістэму міжнародных стандартаў. Зараз прадаваць свае тавары ў краіны Еўрапейскага Саюза маюць магчымасць толькі тыя вытворцы, якія ўкаранілі новую сістэму. А хутка яна стане даступнай усім жадаючым.

НЕВЯДОМЫХ САЛДАТ СТАНОВІЦЦА МЕНШ

На мемарыяльнай плошчы цырыманіялаў у Брэсцкай крэпасці, дзе спачывае прах яе абаронцаў, з'явілася новае імя.

На адной з мемарыяльных пліт замест надпісу "Невядомы" цяпер высечана імя радавога мінаметнай батарэі 455-га стралковага палка Леаніда Матавівава. Ён быў прызваны ў армію са Стаўрапольскага краю і загінуў у Брэсце ў першыя дні вайны. А вярнулі гэта імя з небыццям навуковага супрацоўніка музея, якія праводзілі шматгадовы пошук. Дарэчы, за тры дзесяцігоддзі існавання мемарыяльнага комплексу супрацоўнікі музея аднавілі больш за 70 імёнаў салдат і афіцэраў, якія раней лічыліся невядомымі. Пошук безыменных герояў працягваецца.

СТАРЫМ ДАМАМ – НОВЫ ЗНЕШНІ ВЫГЛЯД

У Мінску зараз налічваецца 17 тысяч прыватных дамоў.

Але ў большасці сваёй яны маюць не вельмі прывабны выгляд, бо грошай на прывядзенне іх у парадак у гаспадароў не заўсёды хапае. Мясцовыя ўлады прынялі рашэнне дапамагчы ім. Па словах галоўнага архітэктара Мінска Аляксандра Чадовіча, вясной пачынаецца добраўпарадкаванне тэрыторыі з надворнымі індывідуальнымі пабудовамі. Будуць прыведзены ў належны стан прыпынкі транспарту, пракладзены новыя інжынерныя сеткі, дарожныя пакрыцці, адрамантавана вулічнае асвятленне.

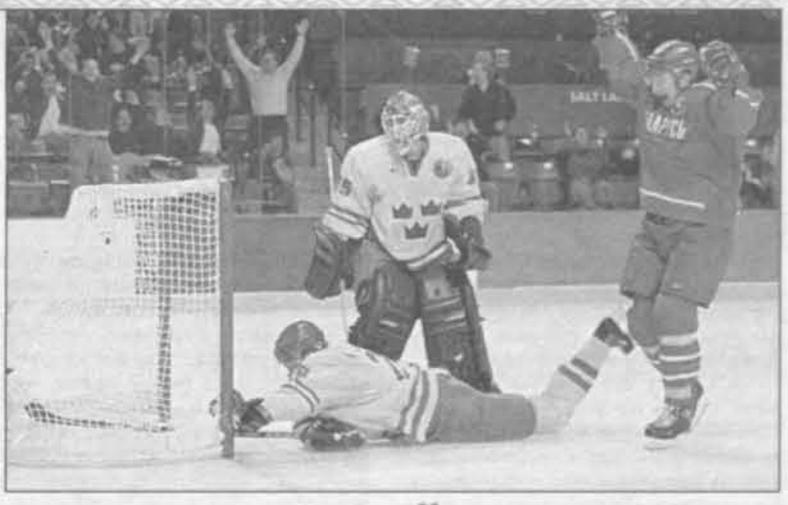
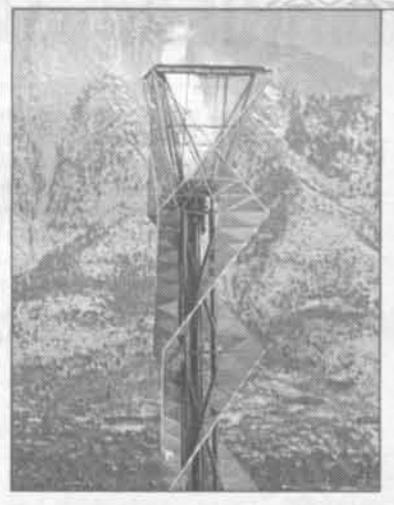
ГЕРАІН "ВЫПЛЫЎ" У БРЭСЦЕ

Супрацоўнікі дзяржбяспекі падчас аперацыйна-пошукавых мерапрыемстваў па адной з крымінальных спраў выявілі і канфіскавалі ў Брэсце больш за 500 грамаў герайну.

Гэта самая вялікая партыя наркатыку, знойдзеная ў Брэсцкай вобласці за некалькі апошніх гадоў. Як паведамаў прэс-служба УКДБ, кошт затрыманай партыі складае звыш 56 тысяч долараў ЗША.

Падрыхтавала **Ларыса ЛАЗАР**.

алімпіяда-2002

СЮРПРЫЗЫ СОЛТ-ЛЕЙК-СІЦІ

Завяршаны XIX зімовыя Алімпійскія гульні. Бадай, самае вялікае ўзрушэнне ў беларускіх балельшчыкаў выклікала гульні нацыянальнай зборнай па хакею. Нашы выйгралі ў шведаў 4:3 і занялі ў

алімпійскім турніры 4-е месца. Гэта падзея прымусіла забыцца пра ўсе расчараванні і крыўды, якія выклікала Алімпіяда ў Солт-Лейк-Сіці.

Заканчэнне на 3-й стар.

зваротная сувязь

Дарагія сябры! Ад імя Згуртавання беларускіх грамадскіх арганізацый у Літве дазваляе выказаць вам нашу вялікую падзяку за змястоўную і цікавую газету. Зрабіць гэта мяне ўпаўнаважыла Рада згуртавання. Нам споўнілася ўжо 5 гадоў. За гэты час згуртаванне вырасла да 15 грамадскіх арганізацый, і ўсе мы з задавальненнем чытаем "Голас Радзімы".

Сардэчна жадаем вам далейшых творчых і асабістых поспехаў.

Карыстаючыся нагодай, шлём нашы шчырыя прывітанні ўсім чытачам вашай газеты, усім беларусам у свеце.

З павагаю
Лявон МУРАШКА,
 прэзідэнт Згуртавання беларускіх грамадскіх арганізацый у Літве.

аншлаг

«ХАРОШКІ» Ў АМЕРЫЦЫ

Вядомы харэаграфічны ансамбль "Харошкі" завяршыў турнэ па гарадах Злучаных Штатаў Амерыкі. На працягу месяца калектыву выступаў на канцэртных і тэатральных пляцоўках штатаў Каліфорнія, Арызона і Юта.

За гэты час "Харошкі" далі некалькі прадстаўленняў для дзяцей і 15 вялікіх канцэртаў у гарадах Лос-Анджэлес, Сандыяга, Санта-Барбара. Гледачам былі прадэманстраваны лепшыя нумары праграм "Бывай, XX стагоддзе!" і "Полацкі сшытак". З-за абмежаванасці ў часе ўсе паказачы было проста немагчыма: канцэрт не мог працягвацца больш за дзве гадзіны.

Галоўны балетмайстар ансамбля, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі Мікалай Дудчанка расказвае: "У ЗША нас запрасіў імпрэсарыю Ірап Левін. Спачатку ў яго былі сумненні,

Заканчэнне на 3-й стар.

захавай традыцыю

ГУКАННЕ ВЯСНЫ

Благаславіце, старыя людзі, Ах, вясну-красну загукаць, загукаць. Люту ж зіму замыкаць, замыкаць. Ды вясну-красну на вулачку ж, на вулачку ж. Люту зіму ў каморачку, у каморачку.

Прыход вясны быў заўсёды чаканым і жаданым у народзе. У прадчуванні вясенняга цяпла, абуджэння зямлі і росквіту прыроды пачыналіся на Беларусі абрады Гукання вясны. Відавочны ўплыў аказаў на тэрміны Гукання вясны сямітыднёвы пост перад Вя-

Фота Юрыя ВАСІЛЬЕВА

Заканчэнне на 4-й стар.

* NEWS FROM BELARUS * БЕЛОРУССКИЕ НОВОСТИ * BIALORUSKIE WIADOMOSCI * NOTICIAS DE BELARUS * БІЛОРУСЬКІ НОВИНИ *

ад першай асобы

Як мы ўжо паведамлялі, у выніку нядаўняй рэарганізацыі ўрадавых структур Дзяржакамітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей Рэспублікі Беларусь ператвораны ў Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Беларусі, і ўзначаліў яго Станіслаў БУКО.

Сёння Станіслаў Іосіфавіч — наш госць. Хаця, бадай, госцем яго можна назваць умоўна: Станіслаў БУКО з'яўляецца кіраўніком арганізацыі-сузаснавальніка штотыднёвіка «Голас Радзімы», і мы, хутчэй, партнёры. Але ж для большасці нашых чытачоў гэта першае знаёмства са Станіславам Іосіфавічам.

Станіслаў БУКО: «Я РАЗУМЕЮ ПАЧУЦЦІ НАШЫХ СУАЙЧЫННІКАЎ ЗА МЯЖОЙ...»

— Мінаюць гады, але многія нашы замежныя землякі пры сустрэчах, у пісьмах часта згадваюць свае родныя мясціны: родную вёску, пах свежаскошанага сена на лузе, зорнае неба над бацькоўскім падвор'ем, чыстую і звонкую рэчку, дзе з сябрамі выдзілі рыбу... Станіслаў Іосіфавіч, а ці захавалася такая рэчка дзяцінства ў вашай памяці?

— Скажу адназначна: я разумею стан і пачуцці нашых суайчыннікаў за мяжой.

Яшчэ ў маладыя гады мне давялося некаторы час працаваць у Казахстане. Трапіў туды ў дзевятнаццаць гадоў — пасля заканчэння тэхнікума. Адарвацца ад роднага дому, сяброў, паехаць далёка ад сваёй Беларусі ў такім узросце — канешне, гэта было няпроста. Тым больш, што вакол зусім іншы народ: казахі, шмат грэкаў, карэйцаў. Я вельмі востра адчуваў расстанне з домам, сумваў па радзіме, па сваім годрадзе, прагна лавіў кожнае слова пра Беларусь у газетах, па радыё. Такі моцны сум прымусіў мяне звярнуцца на пошту па беларускім месцы жыхарства з просьбай пераслаць у Казахстан раней выданыя мной беларускія выданні. Яшчэ нават і пра свае настальгічныя пачуцці напісаў. І якое ж было маё здзіўленне, якая ж была радасць, калі сапраўды пачаў атрымліваць гэтыя газеты. Яны прыходзілі без аніякай упакоўкі: проста на белым полі пісаўся мой адрас, а самі газеты сцэпленыя сашчэпкам. Як мы звычайна чытаем перыёдыку? Праглядаем і выбіраем нешта цікавае для сябе, астатняе прапускаем. Тады ж я прачытваў усё ад першага да апошняга радка, бо гэта была сувязь з маёй радзімай.

— Адкуль жа вы родзіцеся?

— З Нясвіжскага раёна Мінскай вобласці. Зараз там жыве маці, бацькі ўжо няма. Але і цяпер, калі 2-3 тыдні не пабуду там, у маці, у доме, дзе нарадзіўся, не сустрэнуся з аднавяскоўцамі-землякамі, мне часогасю не хапае. Звычайна прыязджаю і хаджу ў лес, на рэчку — гэта дае сілы, энергію, нават натхняе.

— Рэчка не зарасла?

— Зарасла. На жаль, зарасла. Я сам бачу, як змянілася рэчышча ўжо метраў на пяць. Калісьці мы лавілі там рыбу голымі рукамі... Але ўсе роўна кожны прыезд у родную вёску дорыць асаблівы настрой. Гэта нават цяжка патлумачыць...

— Думаецца, чытачам «Голасу Радзімы» падобныя рэчы тлумачыць не трэба.

— Быў я некалькі разоў у Злучаных Штатах Амерыкі. Сярод іншага наша дэлегацыя наведвала вядомы Каліфарнійскі ўніверсітэт. Мы сустрэліся з кіраўніцтвам навучальнай установы, і быў там прафесар Чарток. Высветлілася, што яго бацькі родам са Слоніма, выехалі адтуль яшчэ да рэвалюцыі. Сам пан Чарток нарадзіўся

ўжо ў Амерыцы, не ведаў нашай мовы, але бачылі б вы, з якой шчырай зацікаўленасцю ён задаваў нам пытанні пра Беларусь, Слонім, пра жыццё людзей у краіне. Чалавек адчуваў роднасць з нашай зямлёй.

— Станіслаў Іосіфавіч, а калі вы пазнаёміліся з газетай «Голас Радзімы»?

— «Голас Радзімы» — спецыфічная газета. Убачыў яе ўпершыню некалькі гадоў назад, калі працаваў у выканкаме, — у загадчыцы аддзела культуры. Тады ж адзначыў, згадваўшы тую маю даўнюю «газетную гісторыю»: як жа добра, што існуе такое выданне, якое, нібы масток, пралягае паміж чалавекам і яго далёкай Радзімай.

— Сёння ўсё больш і больш актуальнымі робяцца не толькі духоўныя, але і эканамічныя стасункі дзяспараў з Радзімай. Ці даводзілася вам у вашай папярэдняй дзейнасці супрацоўнічаць з зямляцкімі арганізацыямі, асобнымі нашымі суайчыннікамі? Як ацэньваеце перспектывы такога партнёрства?

— Сапраўды, трэба наладжаць узаемакарыснае, у тым ліку і эканамічнае, супрацоўніцтва з нашымі землякамі ў розных краінах свету. І мы зараз думаем, як прыцягнуць магчымасці замежных суайчыннікаў да справы развіцця эканомікі нашай дзяржавы, рэалізацыі цікавых інвестыцыйных праектаў. Такая праца з далёкім замежжам толькі пачынаецца. З бліжэйшымі ж — ужо можна казаць пра пэўныя вынікі. Вось і нядаўна я сустрэкаўся з Уладзімірам Шуглем — ён узначальвае аб'яднанне беларусаў Цюмені, — асобай выдатнай, уплывовай, доктарам філасофскіх навук. На яго афіцыйнай візіты, дарэчы, — два дзяржаўныя гербы — Расіі і Беларусі. Зараз вядзем перамовы аб сумяшчэнні нашых магчымасцей на карысць абедзвюх краін.

А вось яшчэ прыклад — візіт вялікай дэлегацыі нашых суайчыннікаў з Латвіі, куды ўваходзілі і старшыня Таварыства беларусаў Латвіі імя Францішка Скарыны «Прамень» з Рыгі Мікалай Буры, і яго намеснік і адначасова прэзідэнт Асацыяцыі прадпрыемальнікаў-беларусаў Латвіі «Беларускі шлях» Валянціна Піскунова. Дэлегацыя прымалі ў Беларусі на вельмі высокім узроўні. Былі арганізаваны прыёмы ў Савеце Міністраў Беларусі, асобных міністэрствах, адбылося наведванне канцэрна «Беллеспаперпрам», іншых гаспадарчых аб'яднанняў.

Хочацца спадзявацца, кожны наш замежны суайчыннік не забывае, што ён беларус, ганарыцца гэтым і шчыра імкнецца падтрымліваць цесную сувязь з радзімай. Мы, у сваю чаргу, заўсёды гатовы працягнуць руку дапамогі і падтрымкі.

— Станіслаў Іосіфавіч, ці адчуваецеца адозвенне паміж дзяспарай далёкага і блізкага замежжа?

— Так, існуе пэўная спецыфіка ў тых і іншых, здараецца, іх погляды на адны і тыя ж рэчы, з'явы не супадаюць. У мяне ёсць сваё тлумачэнне гэтаму. Канешне, пакуль наша краіна жыве небагата. Застаюцца праблемы ў эканоміцы. Але ж што яшчэ можна чакаць пасля таго гіганцкага дзяржаўна-палітычнага злому, які адбыўся дзевяць год назад, калі знік Савецкі Саюз? Мяркую, дзяспара так звананага блізкага замежжа ўсё ж лепш ведае нашы рэаліі, наша жыццё, бо яшчэ зусім нядаўна мы жылі ў адной дзяржаве. Практычна ўсе прадстаўнікі гэтай дзяспары нарадзіліся непасрэдна на Беларусі, захавалі самыя цесныя сувязі з роднымі і сябрамі, значна часцей, чым «заходнія» беларусы, прыязджаюць у госці на радзіму. У далёкім замежжы менш інфармацыі пра нашу краіну, не заўсёды яна бывае і аб'ектыўнай. Таму мы запрашаем усіх нашых землякоў: прыязджайце, паглядзіце на ўсё самі і тады ўжо рабіце нейкія высновы. Мы чакаем, Беларусь адкрыта для ўсіх.

— Можна меркаваць, у падобнай геапалітычнай плоскасці «Усход — Заход» знаходзяцца і дзве нашы асноўныя канфесіі — праваслаўе і каталіцтва. У чым вы бачыце прынцыповыя моманты пабудовы ўзаемаадносін дзяржавы і рэлігійных інстытутаў?

— Сваю работу камітэт будзе найперш на аснове Канстытуцыі і дзеючага заканадаўства. Зараз у нас зарэгістравана 26 канфесій і рэлігійных накірункаў. Сярод іх ёсць і традыцыйныя для краіны, але ёсць і новыя. Трэба паважліва ставіцца да выбару кожнага чалавека, тым больш, згодна з данымі сацыялагічных апытанняў, сёння 50 працэнтаў насельніцтва ў той ці іншай ступені звязвае сябе з рэлігіяй.

Я ўпэўнены, увогуле рэлігія (канешне, я не маю на ўвазе дэструктыўныя секты) прыўносіць у грамадства станоўчы момант. І мы павінны быць партнёрамі: дзяржава працуе над адраджэннем духоўнасці, там жа і сфера дзейнасці Царквы.

— Гледзячы на сапраўдныя этна-канфесіянальныя бурны ў свеце, ці можна сцвярджаць, што ў Беларусі нацыянальных праблем практычна няма?

— Як ні дзіўна, але перапіс дае нам лічбу — 144 (!) нацыянальнасці ў краіне. Згадзіцеся, гэта ўражае. Але сапраўды, нацыянальных праблем у Беларусі няма. І, я думаю, чытачы пагодзяцца, атрымліваецца гэта не само сабой. Сёння мы актыўна працуем з усімі нацыянальна-грамадскімі і нацыянальна-культурнымі арганізацыямі ў Беларусі.

Яшчэ на пачатку 90-х гадоў у краіне быў прыняты Закон аб грамадзянстве. Тады ўсё было зроблена вельмі дэмакратычна: хто на

той час стала жыву на тэрыторыі Беларусі, усе атрымалі беларускае грамадзянства. Гэтая палітыка, скіраваная на раўнапраўе і мірнае жыццё народаў, праводзіцца і далей.

І, вядома, адыгрывае станоўчую ролю і традыцыйны менталітэт беларусаў — карэннай нацыі. Усе прызнаюць: мы людзі мяккія, памяркоўныя, спагадлівыя, неваўнячлівыя. Навошта ж нам сварыцца паміж сабой?

— Чалавеку, які нарадзіўся і вырас каля славутага Нясвіжа, не можа быць чужой і аб'якавай сітуацыя з беларускай мовай.

— Маё стаўленне адназначнае: кожны народ павінен ведаць сваю родную мову, і беларускі таксама. Я вучыўся ў школе, дзе не толькі літаратура ці гісторыя, але і хімія, фізіка, матэматыка выкладаўся па-беларуску. Таму, прызнаюся шчыра, калі ў тэхнікуме тая ж матэматыка ішла па-руску, было цяжкавата, бо спачатку прыходзілася ў галаве перакладаць на больш зразумелую мне беларускую мову, а потым ужо думаць над самой задачай. Але ўсё праблемы вырашаліся.

Я ўпэўнены: да той пары, пакуль людзі ведаюць сваю гісторыю, мову, культуру, жыве нацыя, жыве народ.

Нясвіжчына — найцікавейшы край, надзвычай багаты сваёй гісторыяй, для мяне асабіста вельмі дарагі.

— Можна, вы і з Радзівіламі ў сваяцтве?

— Не, канешне, не. Я з простага сялянскай сям'і. Нас было чацвёра дзяцей, я старэйшы, таму, зразумела, дзяцінства ў мяне атрымалася працоўнае: сена, лён, цукровыя буракі, бульба — усё ведаў. Чакаў першага верасня — пачатку школьных заняткаў, каб крыху нарэшце адпачыць...

А потым — аўтамеханічны тэхнікум, Казахстан — па працоўным размеркаванні: дарэчы, паехаў туды па ўласным жаданні, хаця мог бы застацца ў Мінску. Пасля — служба ў войску. Дэмабілізаваўся — і на Мінскі матарны завод рабочым-тэрмістам. Вучыўся ў ввечэрнім політэхнічным інстытуце, атрымаў дыплом эканаміста. Апошнім часам узначальваў адміністрацыю Партызанскага раёна ў Мінску.

У мяне добрая сям'я: жонка, двое ўжо дарослых дзяцей, нават унук ёсць. Між іншым, сустрэч з ім я чакаю з не меншай нецярплівасцю, чым сустрэч з роднай Нясвіжчынай: можа, такім чынам і адбываецца павязь пакаленняў, перадаецца любоў да роднай зямлі нашчадкам... Хацелася б верыць, што гэта так.

— Станіслаў Іосіфавіч, шчыра дзякую за гутарку. Спадзяюся, вы яшчэ неаднойчы сустрэнецеся з нашымі суайчыннікамі на старонках «Голасу Радзімы».

Гутарку вяла Галіна УЛІЦЕНАК.

тэндэнцыі

ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ — ПА РЫНАЧНЫМ КОШЦЕ

Прыватызацыя беларускіх прадпрыемстваў будзе праводзіцца па рыначным кошце. Такая норма змяшчаецца ў новай рэдакцыі закона праекта аб прыватызацыі заявіў дырэктар дэпартаменту па кіраванні дзяржаўнай маёмасцю міністэрства эканомікі Алег МЕЛЬНІКАЎ.

Раней прыватызацыя прадпрыемстваў магла праводзіцца па балансавым кошце ў выпадку, калі ён перавышаў рыначны кошт прадпрыемстваў, адзначыў А. Мельнікаў. Рыштуюцца шэраг прапаноў, згодна з якімі прыватызацыя прадпрыемстваў можа быць праведзена па «галавдэкаму» спосабу, гэта значыць, цана прадпрыемства можа быць зніжана ў пяць разоў.

Мінэканомікі мае намер пачынаць у новым законапраекце спосабы рэфармавання прадпрыемстваў. Цяпер, як адзначыў дырэктар дэпартаменту, існуе тры асноўныя спосабы рэфармавання: стварэнне акцыянернага таварыства на базе дзяржпрадпрыемства, акцыяніраванне прадпрыемства, выкуп членамі працоўнага калектыву арэнднага прадпрыемства. Так, Мінэканомікі прапонуе праводзіць продаж прадпрыемстваў праз рэалізацыю акцыяў на біржы і прамы продаж прадпрыемстваў інвестару ў выпадку, калі прапановы на куплю абмежаваныя (не больш за дзве). У 2001 годзе ў рэспубліканскі і мясцовыя бюджэты паступіла ад прыватызацыі аб'ектаў дзяржаўнасці больш за 1,6 мільярд беларускіх рублёў, а аб'ектаў камунальнай уласнасці — каля 9,6 мільярд беларускіх рублёў.

НОВЫ ТРОХСЕКЦЫЙНЫ ТРАМВАЙ

У Мінску праводзіцца выпрабаванні новага айчыннага трохсекцыянага трамвая, разлічанага на 302 пажыры.

Эксперыментальны ўзор мадэлі 743 другі месяц праходзіць выпрабаванні на ўсіх трамвайных лініях сталіцы. Яе вылучае цудоўны дызайн. Разам з тым у новай, менш энергаёмкай машыне значна зніжаны ўзровень шуму, прыменены электронная сістэма кіравання, створаны камфартабельныя ўмовы для вадзіцеля і пажыры.

Адметная асаблівасць: новая мадэль трамвая амаль на 85 працэнтаў выраблена з айчынных матэрыялаў, дэталей і вузлаў і каштуе танней за аналагічныя замежныя маркі. Гэта дае падставы меркаваць, што беларускі трамвай знойдзе пакупнікоў за межамі краіны.

РЫНАК КАШТОЎНЫХ ПАПЕР

Рынак каштоўных папер у Беларусі існуе 10 гадоў і развіваецца ў адпаведнасці з эканамічнымі зменамі ў краіне. Так адзначыў рэалізае становішча старшыня Камітэта па каштоўных паперах Валянцін ШУХНО.

Рынак каштоўных папер у 2001 годзе меў аб'ём каля 1,6 трыльёна рублёў. Найбольшая вага дзяржаўных каштоўных папер — аб'ём іх эмісіі склаў 665,2 мільярд рублёў.

За мінулы год на біржы было заключана 18 здзелак з 175 169 акцыямі на суму 90 мільянаў рублёў.

Падрыхтаваў Максім НЯВІНСКІ.

аспект праблемы

САЮЗНАЯ ДЗЯРЖАВА: ПОШУК АПТЫМАЛЬНАГА РАШЭННЯ

Якой быць Саюзнай дзяржаве Беларусі і Расіі? Пакуль на гэта пытанне не могуць адназначна адказаць ні ў Мінску, ні ў Маскве. І хоць пошук аптымальнага рашэння яшчэ працягваецца, контуры агульнага беларуска-расійскага дому пачынаюць акрэслівацца.

У адпаведнасці з рашэннем Вышэйшага Дзяржаўнага Савета створана сумесная беларуска-расійская група па выпрацоўцы Канстытуцыйнага Акта, які павінен вызначыць будучы дзяржаўны лад новага ўтварэння і прававыя механізмы яго стварэння. Рабочая група працуе ў гэтым напрамку ўжо больш за год, і трэба сказаць, што ў яе адрас нярэдка гучаць папрукі ў марадэнасці з боку грамадскасці дзвюх краін. Але такая няпешнасць можа быць растлумачана, бо ад гэтага дакумента залежыць лёс двух братніх народаў. Тым больш, ідзе шмат палемікі вакол самага важнага пытання: што ж павінен уяўляць сабою новая структура — Саюз дзвюх суверэнных краін накшталт Еўрапейскага Саюза ці нешта іншае? І толькі вырашыўшы гэту важную праблему, можна развіваць палажэнні Канстытуцыйнага Акта, вызначаць, якія паўнамоцтвы перадаваць у кампетэнцыю наддзяржаўнага органа, а што пакінуць непасрэдна кожнай краіне.

Трэба адзначыць, што беларускі бок даўно зрабіў выбар. Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка, які выступаў на працягу многіх гадоў у якасці ідэйнага натхняльніка збліжэння Беларусі з Расіяй, пастаянна падкрэсліваў: гэта павінен быць Саюз дзвюх раўнапраўных суверэнных дзяржаў. Уласна, менавіта такі падыход прадуглежвае і падпісаны тры гады таму Аляксандрам Лукашэнкам і Барысам Ельцыным Дагавор аб стварэнні Саюзнай дзяржавы, які замацоўваў прыярытэт агульнапрызначаных прынцыпаў міжнароднага права: суверэнную роўнасць дзяржаў, што ўваходзяць у гэты міждзяржаўнае аб'яднанне, цэласнасць межаў і г. д. І пазіцыя ў гэтым плане застаўся назменнай. Згодна з сацыялагічнымі апытаннямі, менавіта такі варыянт збліжэння падтрымлівае большасць беларускіх грамадзян.

Што ж тычыцца нашых пар-

тнёраў, то тут назіраецца пярэнасць думак. Да нядаўняга часу расійскія эксперты ніяк не маглі прыйсці да адзінага меркавання, якое ў аднолькавай ступені ўлічвала б інтарэсы абодвух бакоў.

Але зараз, здаецца, сітуацыя пачынае паступова праясняцца. Нядаўна ў Маскве прайшло сумеснае пасяджэнне беларуска-расійскай камісіі па распрацоўцы Канстытуцыйнага Акта (КА). На абмеркаванні вынесена тры праекты дакумента (хаця спачатку іх было больш): праект КА Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі, Канстытуцыйныя прынцыпы, падрыхтаваныя Пастаянным камітэтам Саюзнай дзяржавы і расійскай Асацыяцыяй палітычных навук, а таксама прапанаваныя Беларуссю прынцыпы пабудовы Канстытуцыйнага Акта. Калі парламенцкі варыянт прадуглежваў толькі адзін з тыпаў інтэграцыі па еўрапейскай мадэлі, то другі — розныя варыянты. Беларускі праект, як ужо адзначалася, ўлічваў як прынцыпы міжнароднага права, так і палажэнні падпісанага раней дагавора. Спрэчак і дыскусій прайшло нямала, але ў выніку ўдзельнікі дыялога аддалі перавагу беларускім напрацоўкам. Дарэчы, да гэтай сустрэчы нашы прадстаўнікі падрыхтавалі і шэраг канкрэтных прапаноў, якія павінны стаць часткамі адзінага праекта. Сярод іх — захаванне суверэннасці, добраахвотнасць у перадачы часткі паўнамоцтваў саюзным органам і размежаванне кампетэнцый краін-удзельніц і самой Саюзнай дзяржавы, наяўнасць яе правасуб'ектнасці.

Але, нягледзячы на тое, што бакам удалося знайсці ўзаемаразуменне па прынцыповых пытаннях, на падрыхтоўку і ўступленне ў дзеянне галоўнага закона трэба шмат часу. Чакаецца, што адзіны праект з'явіцца толькі гэтым летам. На думку Дзяржаўнага

сакратара Паўла Барадзіна, пры яго распрацоўцы неабходна кіравацца двума прынцыпамі: па-першае, неабходна памятаць, што гэта дакумент пераходнага перыяду (у будучыні яго павінна замяніць Канстытуцыя Саюзнай дзяржавы. — Л. Л.). Па-другое, гэта асноўны закон Саюзнай дзяржавы, які з'яўляецца наддзяржаўным, і рашэнні, прынятыя па тых напрамках, якія вызначаны ў Дагаворы аб стварэнні Саюзнай дзяржавы, з'яўляюцца для абодвух бакоў абавязковымі, без пагрозы для суверэннасці краін.

Акрамя таго, адзначае П. Барадзін, новы дакумент павінен дапамагчы ў вырашэнні мноства іншых праблем: зараз, напрыклад, каб рэалізаваць якую-небудзь сумесную праграму, бакі вымушаны праходзіць складаныя працэдурны, на што трацяцца месяцы, а часам і гады. У будучыні гэты працэс значна спросціцца.

Але нават пасля таго, як з'явіцца адзіны варыянт Канстытуцыйнага Акта, ён павінен быць адобраны на самых розных узроўнях: спачатку Вышэйшым Дзяржсаветам, потым парламентам Саюзнай дзяржавы, які беларусам і расіянам яшчэ належыць выбраць. Акрамя таго, дакумент павінен абмеркаваць нацыянальныя парламены. А самае апошняе слова ў адносінах да КА прагучыць на рэферэндумах у абедзвюх краінах. І толькі пасля ўсенароднай падтрымкі Расія і Беларусь могуць унесці неабходныя змены ў свае Кастытуцыі. Як лічыць кіраўнік беларускай часткі сумеснай групы, намеснік старшыні Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Леанід Козік: «Мы знаходзімся на пачатку шляху, і дакумент, што вырашыць лёс дзвюх дзяржаў і кожнага з нас, нельга распрацоўваць ці прымаць спешна. Сёння мы закладаем у Канстытуцыйны Акт асновы, якія гарантуюць роўныя правы грамадзянам і аднолькавыя ўмовы гаспадарання, ён дазваляе нам эфектыўна выконваць Дагавор аб стварэнні Саюзнай дзяржавы».

Ларыса ПАЗАР.

коратка

КАСМІЧНАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ ДЛЯ МІНЧАН

Як адзначыў на прэс-канферэнцыі, наладжанай кіраўніцтвам беларуска-амерыканскага прадпрыемства «Космас-ТВ», генеральны дырэктар СП Віктар Кірылаў, колькасць каналаў у сетцы кабельнага тэлебачання «Космас-ТВ» павялічваецца да 30.

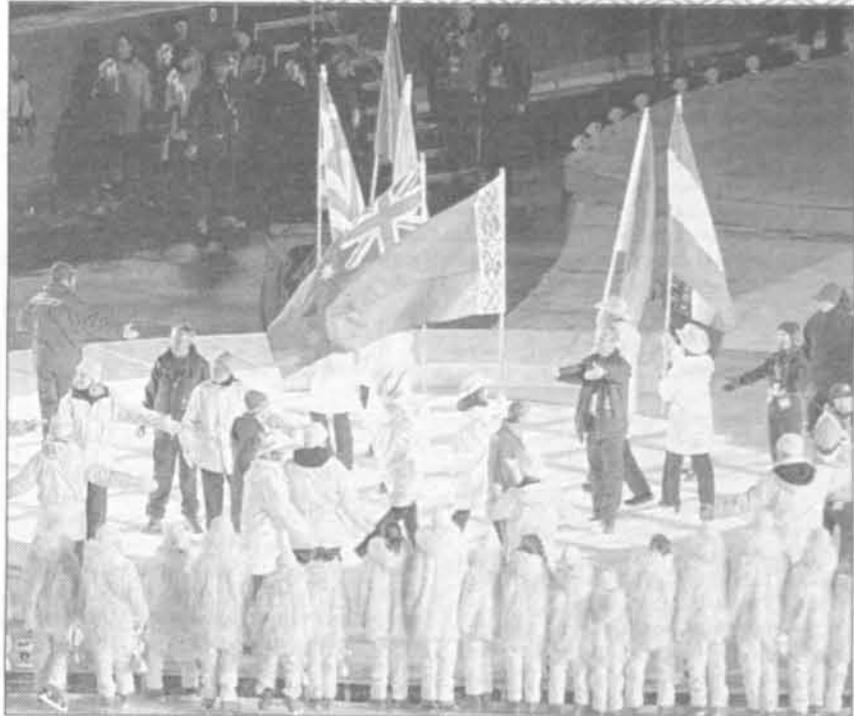
Да канца 2006 года плануецца, што практычна ўвесь Мінск будзе «апазаваны» кабельнымі сеткамі.

«Космас-ТВ» прапануе кліентам выбар каналаў па інтарэсах. Ужо ў сакавіку гэтага года будуць сфарміраваны тры новыя праграмныя праекты — «Пазнавальны», «Забавляльны» і «Фільмавы», што дазволіць кожнаму выбраць тое, што яго больш цікавіць.

У другой палове 2002 года рэалізуюцца яшчэ два праграмныя праекты: «Музычны» і «Сямейны».

Алег ЛЯХ.

алімпіяда-2002

СЮРПРЫЗЫ СОЛТ-ЛЕЙК-СІЦІ

ветныя ачкі. Хаця не спраўдзілі чаканняў нашы фрыстайлісты, усё ж «бронза» Аляксея Грышына не дазволіла пакінуць медальную скарбонку пустой.

Нашы спартсмены вярнуліся дадому. Асабліва эмацыянальна сустракалі ў мінскім аэрапорце алімпійскую зборную па хакею. Тут былі афіцыйныя асобы, прадстаўнікі Міністэрства спорту і турызму, кіраўнікі хакейнай федэрацыі і, зразумела, родныя і сябры. Гучаў ваенны аркестр, падносячы хлеб-соль, кветкі, шампанскае... Што ні гаварыце, а нашы хакеісты заслужылі ўдзячнасць!

НА ЗДЫМКАХ: рашаючая шайба ў вароты шведскіх хакеістаў (на 1-й стар.); закрыццё XIX Алімпійскіх гульняў; бронзавы прызёр — фрыстайліст Аляксей ГРЫШЫН.

Алег ЛЯХ.

шматгалоссе

2002 ГОД АБВЕШЧАНЫ ГОДАМ ТАРАСА ШАЎЧЭНКІ НА БЕЛАРУСІ

Урад Беларусі падтрымаў ініцыятыву пасольства Украіны і Беларускага саюза ўкраінскіх грамадскіх аб'яднанняў аб абвешчэнні 2002 года годам Тараса Шаўчэнкі на Беларусі.

У рамках гэтай праграмы ўкраінскі бок мяркуе адкрыць у Мінску помнік вялікаму паэту і «Шаўчэнкаўскую крыніцу» з артэзіянскай вадой, а ў Брэсце ўзвесці бюст Т. Шаўчэнкі.

На працягу года запланаваны літаратурныя чытанні, мастацкія выставы, навукова-практычныя канферэнцыі, правядзенне фес-

тывалю ўкраінскага кіно, выступленні ўкраінскіх мастацкіх калектываў і іншыя мерапрыемствы. У сакавіку 2002 года плануецца VI Рэспубліканскі фестываль мастацтваў украінцаў Беларусі, прымеркаваны да гадавіны нараджэння Т. Шаўчэнкі.

Па інфармацыі пасольства Украіны ў Рэспубліцы Беларусь, у гэтым годзе на Украіне будуць адзначацца юбілей Янкі Купалы і Якуба Коласа, а ў Ялце плануецца адкрыць помнік Максіму Багдановічу.

Прэс-служба МЗС.

анилаг

«ХАРОШКІ» Ў АМЕРЫЦЫ

Пачатак на 1-й стар.

Дарэчы, амерыканская публіка значна адрозніваецца ад нашай. Яна не ўтойвае эмоцый, выказвае іх так, як лічыць патрэбным. Таму, калі праходзіў канцэрт, гледачы часта ўставалі, крычалі, апладзіравалі. Апладысменты ў фінале перарасталі ў авацыі. Зала некалькі разоў патрабавала вяртання ансамля на сцэну. Так, у Санта-Барбары артыстаў 10 разоў выклікалі «на біс».

Афішы «Харошак» красаваліся побач з іменамі такіх сусветных зорак, як Плачыда Дамінга і Хуліо

Іглесіас. Сродкі масавай інфармацыі не пакідалі калектыву без увагі. Па тэлебачанні ішла рэклама, мастацкага кіраўніка ансамбля, народную артыстку Беларусі Валянціну Гаюю атакавалі журналісты, каб узяць інтэрв'ю. «Лос-Анджэлес таймс» параўноўвала «Харошкі» з самымі вядомымі калектывамі свету.

Апошні канцэрт ансамбль даваў перад самым адкрыццём Алімпійскіх гульняў у Солт-Лейк-Сіці. Ён, як і ўсе папярэднія, прайшоў на «ўра». «Харошкі» не пакінулі аб'якавымі амерыканскіх гледачоў.

Павел САМЕЦ.

галерэя майстроў

ГАСПАДЫНЬКІ З АСНЕЖЫЦ

Мясцовым школьнікам падабаюцца заняткі ў аб'яднанні «Гаспадынька» пры Аснежыцкім Доме культуры Пінскага раёна. Пад кіраўніцтвам вопытнага педагога Баян Каратковай яны

вучацца рабіць розныя сувеніры, вырабляць пялькі, вышываць і многаму іншаму, што спатрэбіцца ў жыцці.

Раман КАБЯК, БелТА.

пункт гледжання

Імя жанчыны, якая сядзіць побач са мной, магчыма, праз некалькі гадоў будзе намнога больш вядомым шырокай грамадскасці, чым цяпер. Свету патрэбны пэўны час, каб усвядоміць значнасць якой-небудзь грамадскай ідэі. Афіцыйна "рэгаліі" Эмы Гонікман гучаць так: доктар медыцынскіх навук, рэктар Інстытута энергамінералатэрапіі, галоўны спецыяліст па нетрадыцыйных метадах дыягностыкі і лячэння Міністэрства аховы здароўя Беларусі.

Мінулы год быў больш чым удалым для беларускага вучонага, якая атрымала за сваё адкрыццё ў галіне генетыкі патэнт у Беларусі. Патэнт, які зрабіў бы гонар любой краіне свету. Дык што ж гэта за адкрыццё? Эма Гонікман прыдумала і навукова абгрунтавала генетычную матрыцу нараджэння. Калі ж гаварыць больш зразумела, то сутнасць яе адкрыцця можна сфармуляваць так: беларускі вучоны ведае, як павялічыць працягласць жыцця.

«УСЕ МЫ — ДЗЕЦІ НЕБА І ЗЯМЛІ»

З АГРЭСІУНАГА ДЗІЦЦІ ЗРОБІМ НАРМАЛЬНАЕ

— Эма Іосіфаўна, найперш хацелася б даведацца, як афіцыйная медыцына адносіцца да вашага "ноў-хай" і поглядаў на лячэнне душы і цела?

— Напэўна, лепш за ўсё пра гэтыя адносіны сведчыць той факт, што я з'яўляюся галоўным спецыялістам Міністэрства аховы здароўя па нетрадыцыйных метадах лячэння і дыягностыкі. І, прызнаюся, мяне цешыць, што ўчарашняе, і сённяшняе кіраўніцтва міністэрства глядзіць далёка наперад, надаючы гэтай на працягу медыцыны вялікую ўвагу.

— Калі ласка, каротка растлумачце сутнасць вашага апошняга адкрыцця.

— Мы прыходзім у гэты свет з пэўнай інфармацыяй пра сябе, пра сваё здароўе, магчымасці і, калі хочаце, пра сваю місію. Я даведалася, што ДНК чалавека зашыфравана ў касмарытмах яго нараджэння. Менавіта таму кожны нараджаецца ў пэўны дзень і гадзіну, у пэўным месцы, там, дзе будзе магчыма максімальна рэалізавацца. Таму асноўная задача для мяне і маіх калегаў — складанне генетычнай карты чалавека.

— А ці праўда, што гэтая карта дапамагае паставіць дыягназ пацыенту і прызначыць лячэнне?

— Больш таго, яна можа беспамылкова "падказаць", у якім годзе ў пацыента можа здарыцца, да прыкладу, інфаркт ці якое іншае захворванне. Калі правільна праводзіць прафілактычную тэрапію, падобнай праблемы можна пазбегнуць. Натуральна, павінен быць індывідуальны падыход. Толькі такім чынам мы можам павялічыць працягласць жыцця.

— Аднак вучоныя ўсе свае надзеі звязваюць з генам даўгажыцця, які, відаць, у гэтым стагоддзі будзе адкрыты...

— Адкрыццё мала што зменіць. Што чалавецтва будзе рабіць з гэтым генам? Я ведаю, што людзі паміраюць тады, калі іх біярытмы з негатывнай энергіяй накладваюцца на жыццёвы цыкл. І калі чалавек прыйшоў у свет, напрыклад, з хворым сэрцам ці страўнікам, то яшчэ да таго моманту, як у яго можа здарыцца абвастрэнне, трэба даць неабходны прэпарат. Размова ў даным выпадку ідзе аб прафілактычнай медыцыне.

"Момант абвастрэння" генетычная матрыца (ад пацінскага — матка, крыніца, пачатак. — Заўв. аўт.) вылічвае амаль са стопрацэнтнай дакладнасцю. Аказваецца, любы з нас нараджаецца з пэўнымі генетычна слабымі зв'язамі. Тканка, орган, клетка могуць існаваць толькі ў выпадку забеспячэння энергіяй, кроўю. Калі ж нейкае звяно ў арганізме аслаблена, там узнікае дэфект. Ён можа доўгі час заставацца "незаўважаным", але абавязкова нагадае пра сябе ў той момант, калі ў жыцці ўзнікне якая-небудзь экстрэмальная сітуацыя як унутраная, так і знешняя, звязаная з кліматычнай энергіяй. Самая дзейсная і неабходная дапамога ў такой сітуацыі — прызначэнне прафілактычных сродкаў на аснове складзенай генетычнай матрыцы. Ужо сёння мы, пабудоваўшы матрыцу і прызначыўшы прэпараты, дапамагаем многім людзям. Напрыклад, з агрэсіўнага дзіцця робім нармальнае.

— Наколькі я ведаю, генетычную карту складаюць па касмарытмах нараджэння.

— Так, хоць мы не выключаем таго, што хутка з'явіцца і другая частка гэтай карты, заснаваная на моманце зачачця кожнага з нас. Дарэчы, у гэтым нам можа дапамагчы старажытная цывілізацыя майя, якую я зараз уважліва вывучаю. У гэтым годзе я читала лекцыю-семинар у Лос-Анджэлесе па медыцыне майя, чым, уласна кажучы, і ўразіла слухачоў: няўжо ў далёкай Беларусі нехта цікавіцца гэтым?

Прычым цікавіцца не проста так, а дзеля навукі.

ДАРМА АРНОЛЬДА ШВАРЦЗНЕГЕР З НАМІ НЕ РАІУСЯ

— А праўда, што вы можаце класіфікаваць "генетычны партрэт" чалавека?

— Гэта спраўды магчыма. Нядаўна прыязджалі ў Мінск польскія студэнты, і я паказала ім генетычную матрыцу Арнольда Шварцзнегера. І растлумачыла, чаму яму, здавалася б, цалкам здароваму чалавеку, у 50 гадоў спатрэбілася аперацыя на адкрытым сэрцы. Аказалася, што яго сардэчныя праблемы вядуць свой адлік з моманту нараджэння. І "Тэрмінатару" зусім не трэба было "накачваць" сваё цела жалезам. Можа быць, у іншым выпадку Шварцзнегер не толькі не лёг бы на аперацыйны стол, але і наогул не ведаў, дзе ў яго сэрца. Разбіралася я па касмарытмах і генетычных партрэтах Мэрылін Манро. І выявіла прычыну смерці актрысы. Легендарная Манро ў свой час моцна памылілася: яна павінна была стварыць сям'ю і стаць маці. Не зрабіўшы гэтага, Мэрылін была практычна забітая. Біярытмы з негатывнай энергіяй, назапашваючыся ў арганізме, вядуць яго да смерці.

— Як пазбегнуць падобнага "смяротнага" назапашвання?

— Радасць, шчасце, каханне. Кантроль над эмоцыямі. Гэта асноўныя "пекі". Усе хваробы толькі экраніруюцца на цэле чалавека, але прычыны іх заключаны ў псіхіцы. Дарэчы, менавіта таму ўсе вопыты на жывёлх здаюцца мне цалкам бессэнсоўнымі. Перарэзана вялікая колькасць мышэй, труссоў, але дзе мы бачым прарыў у лячэнні пухлін у чалавека? Прычына — каласальны дар, якім, у адрозненне ад жывёл, валодае чалавек, — псіхіка. Яна можа загубіць, але адначасова здольная і пазбавіць ад самага цяжкага захворвання. Маскоўскі прафесар-псіхіятр Белкін вылучыў у сябе рак лёгкіх, карыстаючыся гэтымі унікальнымі "пекамі".

КТО ДАЗВОЛІЎ ЭКСПЛУАТАВАЦЬ ІМЯ АЛАХА?

— Эма Іосіфаўна, а ці ўплывае на нас той фактар, што мы жывём у эпоху "пералому", у час, калі руйнуецца прывычны парадак у свеце, калі рэчы пануюць над людзьмі?

— Многія з нас не разумеюць, што жывуць ужо ў новай эпосе. Яны лічаць, што проста перагарнулі ліст календара. Чым адна эпоха адрозніваецца ад іншай? Энергетычным забеспячэннем. І той, хто сёння трымаецца матэрыялістычных пазіцый, якія неслася эпоха Рыб, выпятае на абочыну. Таму што сёння — іншая энергія, якія патрабуюць інтэграцыі. Паглядзіце, што робіцца ў свеце. 11 верасня ўдар прыйшоўся па самым моцным і сфарміраваным светабачанні. Амерыка — гэта вера ў Бога, але

ікона — гэта доллар. А зараз — час іншых каштоўнасцей. З іншага боку, хто дазволіў эксплуатаваць імя Алаха ў злчынных мэтах? Адсутнасць сапраўднай веры і глыбокая матэрыялізаваная зашпакаванасць "сутыкнуліся" і насыцілі зямлю крывёю...

Зараз працую над складаннем праграмы для Інстытута чалавека ў Казахстане па просьбе Сары Назарбаевай, жонкі Прэзідэнта Казахстана. Некалькі гадоў назад, калі гасцявала ў Назарбаевых, узнікла супрацоўніцтва. Чатырохгадовае сяброўства з Сарай Алпысаўнай, цесныя зносіны з ёю дазволілі мне адчуць, як сур'ёзна ў Казахстане клопоўцацца пра сваіх наследнікоў, разумеючы, што накарміць і даць гуманітарную дапамогу — гэта далёка не ўсё. Аздаравіць нацыю — задача куды больш складаная.

— Вашы адносіны да моднай зараз тэмы кланіравання?

— Кланіраванне нагадае мне гісторыю з "Ракавымі яйкамі" Булгакава: можна ўсадзіць у арганізм ствалавую клетку, а потым не ведаць, што рабіць з бясконцым ростам клетак. Праграма на кантролю над кланіраваннем пакуль не выпрацавана, і таму эксперыменты ў данай галіне здаюцца мне надзвычай небяспечнымі.

У АДНЫМ З ЖЫЦЦЮ Я БЫЛА ПІСЬМЕННИКАМ

— Вы напісалі каля дваццаці кніг па філасофіі медыцыны, якія перакладзены на многія мовы свету. Вам хто-небудзь дапамагаў у іх напісанні, рэдагаванні?

— Дайце розным рэдактарам Тургенева — і вы атрымаеце розныя канчатковыя варыянты яго твораў. Хоць зразумела, што тургеневскія творы каштоўныя менавіта ў сваім першапачатковым выглядзе. Таму пішу сама, не карыстаючыся паслугамі карэктараў, стылістаў.

У свой час, калі намагаліся рэдагаваць кнігі Блавацкай, у рэдактараў пачыналі балець рукі. Чаму? Ды таму, што гэта выдатная жанчына пісала ў пэўным моўным дыяпазоне, і яго змяняць нельга. Аднойчы ў Амерыцы ў мяне запыталіся: "Вы верыце ў рэінкарнацыю (вера ў існаванне некалькіх жыццяў)? Я адказала: "Вядома, а інакш адкуль я была б такой разумнай за адно жыццё?"

— А кім вы былі ў тым жыцці?

— У мяне было некалькі жыццяў, і ў адным з іх, відаць, я была пісьменнікам. Я не заканчвала літаратурных факультэтаў, але напісала многа кніг, якія, як вы адзначалі, выдаваліся ва ўсім свеце. Акрамя таго, я не раблю памылкаў: ні граматычных, ні сінтаксічных. І гэта не таму, што я такая геніяльная, а таму, што ў мяне дастаткова стала душа.

— Што значыць, па-вашаму, "сталая душа"?

— Ведаеце, існуе такое паняцце, як "узрост чалавечай душы". І сталасць прыходзіць тады, калі чалавек пачынае задаваць пытанні: што там, за парогам жыцця, навошта мы прыходзім у гэты свет, у чым наша прызначэнне?..

Адбываецца парадаксальная рэч: мы жывём у пэўным месцы і ў пэўны час, а ідэя ўжо забегла на некалькі стагоддзяў наперад. Такія ідэі нараджаюць вялікія вучоныя.

Алена ЯЛОВІК ("7 дней").

да 120-годдзя янкі купалы

У Літаратурным музеі Янкі Купалы ў Мінску ёсць цікавы экспанат. Гэта верш "А хто там ідзе?" на нямецкай мове (на здымку). Пераклала яго Элізабэт Котмаер у 1980 годзе. Верш надрукаваны ў прыватным выданні перакладчыцы "Паэтычная лістоўка" ў літаратурнай серыі "На ўзвышшы" ў Штутгарце (Германія). Акрамя верша, змешчана кароткая біяграфічная звестка пра паэта. Нагадаем жа нейміручы Купалаў верш.

Яўген КАЗЮЛЯ

Янка КУПАЛА

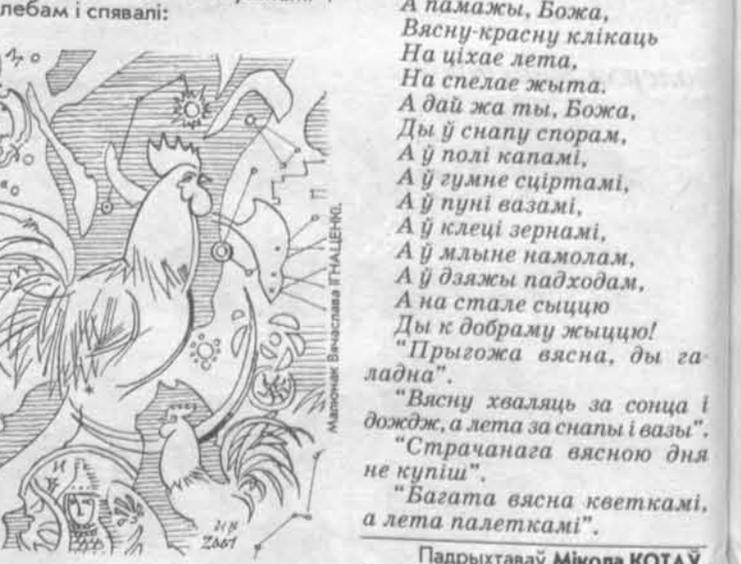
А ХТО ТАМ ІДЗЕ?

А хто там ідзе, а хто там ідзе
У агромністай такой грамадзе?
— Беларусы.
А што яны нясуць на худых
плячах,
На руках ў крыві, на нагах
у лапцях?
— Сваю крыўду.
А куды ж нясуць гэту
крыўду ўсю,
А куды ж нясуць напаказ сваю?
— На свет цэлы.
А хто гэта іх, не адзін мільён,
Крыўду несць наўчыў,
разбудзіў іх сон?
— Бяда, гора.
А чаго ж, чаго захацелася ім,
Пагарджаным век, ім, спялым,
глухім?
— Людзьмі звацца.
1905—1907 гг.

захавай традыцыю

ГУКАННЕ ВЯСНЫ

— Пачатак на 1-й стар. —
Вогненнае кола сімвалізавала сабой Сонца, якое ўшаоўвалася нашымі продкамі-язычнікамі як галоўнае бажаво. Пакуль пльыт з запаленым колам пльыт, удзельнікі абраду ішлі па беразе і спявалі:
Сонейка на прыпека
скацілася,
І зямліца ўсміхнулася:
— Вазьмі, Сонейка, у Бога
дазволу
І спуцісь да дому.
Мы табе спяваем,
Мы цябе ўсхваляем,
Прыходзь, мы цябе
чакаем!
У Лельчыцкім раёне вясну гукалі ў надзелю перад велікодным постам. На ўзгорак або за вёску выходзілі жанчыны з выпечанымі з цеста птушкамі і хлебам і спявалі:
— Гэй, вясна!
Гэй, красна!
Што ты нам
Проці лета ву-у-несла-а!
Тут жа падзілі гульні і танцы, а хлопцы жартавалі. Пра гэта расказала Таццяна Паповіч з вёскі Мілашэвічы.
На Рагачоўшчыне моладзь дзялілася на дзве-тры купкі, выбіралася падсунаны ўзгоркі, папераменна падаючы свае галасы, "заводзіла":
Ой, вясна-маці,
Хадзі к нам гуляці!
Хадзі к нам гуляці,
Карагод спраўляці!
Беларускія абрады Гукання вясны вельмі багатыя на песні, прыпеўкі, заклінанні і пагаворкі, дзе побач з тэмай вясны гучыць тэма любові да зямлі, да працы і чалавека.
А памажы, Божа,
Вясну-красну клікаць
На ціхае лета,
На спелае жыта.
А дай жа ты, Божа,
Ды ў снапу спорам,
А ў полі капамі,
А ў гумне сціртамі,
А ў клеці зернамі,
А ў млыне намолам,
А ў дзяжы падходам,
А на стале сыцю
Ды к добраму жыццю!
"Прыгожа вясна, ды галадна".
"Вясну хваляць за сонца і дождж, а лета за снапы і вазы".
"Страчанага вясною дня не купіш".
"Базага вясна кветкамі, а лета палеткамі".
Падрыхтаваў Мікола КОТАЎ.

конкурсы

«ЮНАЦТВА БАЛЕТА»

У Нацыянальнай оперы Украіны адбыўся заключны канцэрт Міжнароднага фестывалю харэаграфічнага мастацтва «Юнацтва балета-2002», арганізаваны Міністэрствам культуры і мастацтваў Украіны. Праграма конкурсу ўключала варыяцыі з класічных твораў XIX-XX стагоддзяў і кампазіцыі на музыку сучасных аўтараў. У конкурсе прынялі ўдзел і навучэнцы Мінскага дзяржаўнага харэаграфічнага каледжа. Па рашэнні конкурснага журы фестывалю беларускія выканаўцы былі прызнаны пераможцамі па трох намінацыях.

вернісаж

ДУШЭЎНАЯ ПРАСВЕТЛАСЦЬ ВОБРАЗАЎ

Мастака Віктара Нямцова ніяк не аднясеш да тых, хто ці падладжаецца пад модныя павеічы часу, імкнецца дагадзіць моцным гэты праежжы жыцця, ці штучна навязвае сябе грамадству праз паслужлівую рэкламу, прылашчаных крытыкаў і гэтак далей. Не належыць ён, апроча Саюза мастакоў, ні да якіх іншых суполак і груповак, што прабіваюць сабе дарогу ці тут, ці на заможны Захад гуртам. Такім чынам, ягоная персанальная выстава ўпершыню адбылася з нагоды шасцідзясяцігоддзя. А магла б і раней. Бо выстава для мастака — амаль тое ж, што кніга для пісьменніка.

Як адзначалі дасведчаныя выступоўцы і сам юбіляр, шмат са зробленага ім засталася за межамі выставы. Засталося, дык і добра. Бо персанальная выстава — гэта не поўны збор твораў. Яе задача, як мяркую, паказаць творчую адметнасць мастака, лепшае са зробленага ім.

Віктар Нямцоў — мастак класічнага накірунку. Тры працы, выкананыя ў фармальна-мадэрнісцкім плане, глядзеліся тут сіратліва і досыць чужародна. Яны, хутчэй, след навучання (1966—1972 гады) на факультэце манументальна-дэкаратыўнага мастацтва ў Беларускай дзяржаўнай тэатральна-мастацкай інстытуце, які ад пэўнага часу носіць назву Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. Ды Віктар, як і шмат хто з ягоных аднакашніках, з часам перакаваліфаваўся ў чыстага мастака-жывапісца. Адных паклікала да гэтага творчая інтуіцыя, іншых прымусіла жыццё, бо вітражы і габелены паграбуюць заказчыкаў і ўкладання немалых сродкаў, якіх у нашай дзяржаве, у нашым грамадстве вобмалі. Аднак след і ў дэкаратыўна-прыкладным мастацтве В. Нямцоў пакінуў прыкметны. Гэта вітражы «Белавежская пушча» на дзяржаўнай дачы Савета Міністраў у Віскулі, «Песні Беларусі» і «Поры года» ў Тэатры юнага глядача, габелены «Музыка» ў Беларускай філармоніі і «Беларусь — край родны» ў будынку Савета Міністраў ды іншыя працы.

Думаю, каб лепш зразумець мастака, варта нагадаць пра жыццёвы шлях Віктара, які і прывёў яго ў мастацтва. Нарадзіўся 8 верасня 1941 года ў сяле Белая Гліна Краснадарскага краю. На падставе гэ-

тай геаграфічнай прывязкі адзін з выступоўцаў нават спрабаваў развіць думку наконт таго, як рускі па паходжанні мастак арганічна ўрос у Беларусь, што стала яму другой Бацькаўшчынай. На гэта ў сваім слове Віктар з тонкай іроніяй зазначыў, што ягонае нараджэнне прыпала на першы год вайны, а таму маці ратавалася ад акупацыі, і яму проста трэба было хоць дзе нарадзіцца. І ўсяго. Бо ягоныя бацькі родам з Баранавіч, вярнуўшыся ў Беларусь, увесь час жылі ў Мінску. Віктар спачатку вучыўся ў школе, потым у мастацкім вучылішчы і інстытуце, дзе ён і застаўся пасля яго заканчэння працаваць — выкладчыкам, дацэнтам, загадчыкам кафедры малюнка. Пра яго як выкладчыка і метадыста, што выпусціў некалькі дапаможнікаў па тэорыі выкладання малюнка, шмат добрых слоў сказалі колішні рэктар Васіль Шаранговіч, цяперашні прарэктар Міхась Раманюк, намеснік міністра культуры Валеры Гедройц. І гэта ўспрымалася як своеасабліва ўзнагарода на развітанне, бо ўжо вырашана, што Віктар Віктаравіч пакідае акадэмію і пераходзіць працаваць у апарат Саюза мастакоў намеснікам старшын.

Найбольш паслядоўна, удала і цэласна Віктар Нямцоў выяўляе сябе ў пейзажы. Цалкам згодны са сказаным на адкрыцці выставы Васіль Шаранговіч, што жанр пейзажнага жывапісу — адзін з самых патрыятычных на Беларусі. Бо без прыроды, як і без мовы, нельга ўявіць паўнакроўнае жыццё нацыі.

Між тым, усяго толькі «перанясенне» кавалкаў прыроды з натурны на палатно дае вельмі мала: мастацтва — гэта не капіраванне, а жывая таямніца, што існуе па

сваіх законах, несучы ў сабе не толькі адбітак першакрыніцы, але душы творцы, яго светаўспрымання і адчування радасці, замілавання, трывогі... Каб здолець перадаць гэты складаны пачуццё, патрэбны высокі прафесіяналізм, умненне адчуваць жыццё фарбы так, як сапраўдны пісьменнік адчувае слова, кампазітар, музыка — гук, ствараючы з іх жывыя непаўторныя вобразы. Там, дзе няма гэтага адчування, — фальш, пустата, самадзейнасць...

Віктар Нямцоў паказвае прыроду ў часы яе росквіту, буянна, цвіцення, што вымагае ад мастака багацця колеравай палітры. Ён увасабляе летнюю спёку («Сонца паліць агнём»), імкнецца злавіць і перадаць тонкія нюансы перадвечаровага згасання («Апошні прамень»), стан пераднавальнічнай трывогі («Як вецер па полі гуляў»).

Арганічнай часткай прыроднага наваколя ўспрымаюцца на карцінах будынкі традыцыйнага драўлянага дойлідства: «Млын» на Валюцы ля вёскі Пабрэззе, двойчы паўторанага каплічка на могілках ля мястэчка Нягневічы. Апошняе, дарэчы, дажывае (бо ні святар, ні сельсавецкае кіраўніцтва так і не парупіліся пра яе ўратаванне) свае апошнія дні, як і ўнікальная гаспадарчая пабудова ў колішнім маентку графа Храбтовіча ў Шчорсах, дзе нават планавалася адкрыць творчую дачу Саюза мастакоў, але адзінае, што здолелі асобныя з іх зрабіць, дык гэта, як і Віктар Нямцоў, пакінуць нам «Мураванку» на мастацкім палатне. Дык суцешым сябе хоць бы тым, што згодна з вядомым старажытным выказваннем «напісанае, дабавім, і намалюванае застаецца людзям». Калі гэта зроблена шчыра, ад сэрца і з высокім прафесіяналізмам.

Яўген ЛЕЦКА.

НА ЗДЫМКАХ: на адкрыцці выставы. Другі справа — Віктар НЯМЦОЎ; работы мастака.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

стасункі

Еўрапейскім узроўні

У апошнія гады студэнты Гродзенскага дзяржаўнага аграрнага ўніверсітэта ўсё часцей па-вышаюць узровень сваіх ведаў у далёкіх ад дому мясцінах.

Летась 130 старшакурснікаў прайшлі вытвор-

чую практыку ў замежжы. А сёлета было яшчэ больш жадаючых набрацца ведаў за мяжой. Перавага аддавалася тым, хто валодае англійскай або нямецкай мовай.

Цяпер 70 студэнтаў ГДАУ стажыруюцца ў Англіі, 25 — у Германіі, 20 — у Польшчы. У недалёкай будучыні гродзенцаў чакае супрацоўніцтва з фінскімі калегамі.

Юсіф ЗАЯЦ

зваротная сувязь

УКРАЇНА

Выказваю праз газету «Голас Радзімы» шчырую ўдзячнасць супрацоўнікам Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур Беларусі за дарагі для нас падарунак — бібліятэчку кніг беларускіх паэтаў. Вінніцае аб'яднанне беларусаў ужо рыхтуецца да святкавання юбілеяў беларускіх песняроў Янкі Купалы і Якуба Коласа. Шмат карыснага мы знайшлі ў гэтай бібліятэчцы.

Уладзімір ДЗЯМЕШКА.

паэма-мара

Закаханыя славы старабеларускі граматыст і паэт Іван Ужэвіч і спадкаемца найзаможнага княства Марыя Вогуш-Алелькавіч павінны сустрэцца ў Парыжы. Дні ў дарозе цягнуцца марудна. Героі злучаюцца ў марах і снах.

Алена ЯСКЕВІЧ

ВЯСЁЛКА ЛЁСУ

I. УСМЕШКА НЯБЁС

І што б ні здарылася — жыць,
Як Параскева, — мужна верыць.
А нечаканы боль — не згледзець,
І згладзіць яблыкам з Душы.
Усіх страт вячэрня пажары,
Дзе горычы адкрыццяў соль —
Адродзяцца ўранку радасці стажарам,
Бы зорнай Міравіцы развітальны сон.
Надзеі і подых — у песні крохкіх звонаў,
Сляза свячы асвеціць Стрчанне...
Нябёс усмешкаю наш лёс згаёны.

II. СОН КНЯЗЭЎНЫ МАРЫ ПРА ВІДЫМЫХ БОГУШ-АЛЕЛЬКАВІЧ

Я да Цябе прыйшла
У самотнае выгнанне
Крысом Душы
Імклівай Беатрычэ
У паліце-сне,
У зацятым клічы,
Праз вачаняткі
Кацянят.
Слязой прачнулася —
І зорка Віфлеемскаю
Зазяла,
Калі паўстала
У яе светлае малітвы.
І далеч раніцы
Высокай
Расхіснута —
Богахрышчэння званы...
Асплелены тугою,
У велічы пакут
Выратавання крок
Нам трызніцца
Напаўсвядома.
У маленні легкакрылым,
Выгнанні мой,
На лёс — не дакарай.
Я да Цябе прыйшла
У самотнае выгнанне...

III.

СОН ІВАНА УЖЭВІЧА

Мне б толькі
Праз стагоддзі
На Цябе глядзець —
Нязвыклую —
Бы каралеву казкі.
І неспазнасцю
Тваёй цнатлівай ласкі
Мне лес шумеў.
Ён плакаў жаўрукамі.
Аблокі з рук Тваіх
Мне сніліся самотнымі начамі.
У Нябёсах на вышынях
Нас вячалі.
Імя нашай любові
Запалілі ліхтарамі,
Бы зорамі пурпурнымі, сцягамі.
Праз палыновы боль
Мы прысягалі.
Напасці плакалі свячамі.
У жалі ружы
У крышталі крычалі,
Што птушкан запатой
У Вечнасці
Нам дадзена Каханне —
Нястрыманай песвідай
У пакутах і расстаннях.
І на сустрэч змярканні
Душа ў душу накіравана жыць.

IV.

МОЙ ДАНТЭ

Мой Дантэ,
Колькі колаў пекла
Выпала Табе!..
Лёс звёў,
Бы застрынёй ляза,
На першым...

Ты — рыцар-збаронца
На жыцця шляху.
Мне сорамна.
Мне горка.
Надзея — недасяжнаю
ваверкай.
Ля замка на Дзвіне.
Твая падтрымка —
церніем пакут.
Я мужнасці Тваёй
Не варта.
Мой Дантэ,
Колькі колаў пекла
Выпала Табе!..
Лёс звёў,
Бы застрынёй ляза,
На першым...

V.

МУЗА ІВАНА УЖЭВІЧА

Складу радкі ўсе я да ног Тваіх:
Над кожным гукам заўладарыць рог каханья.
У палоне ростані зямной,
У нябёсаў ззянні.
Усё паэма аб маёй непараўнанай.
У бурштыне валасоў,
У азэрнай глыбіні вачэй
Мне ангельскім спавешчаннем дасланы быў маяк,
Як капітан, збаўлення знак,
як ветразь салунян.
Непераможным здаўся акіян,
Арфей згубіў у стоме ліру,
Квет — дабрадзець
Эўрыдыкі дзіўнай
Праз пліты Дэкалога прарастаў,
Я ўсё жыццё адзіную шукаў...
Ды толькі Музу
Праз Цябе
Я сустрэкаў.
Складу радкі ўсе я да ног Тваіх,
Над кожным гукам заўладарыць рог каханья.

VI.

МАЛІТВА

Думкі ўсе мае з Табою,
Нібы з Храмам, з гаючай вадою,
Толькі лес — не з альпійскіх вяршынь.
Не прыказкай ішчасце складаюць,
Не ў покрыве зорных хаваюць,
Ты — ў мроях азэрных глыбін...
Знай: у немачы — ты не адзін.
А паядала нас — Вясёлка,
Як лёсу даўняга гамонка.
Зачараванасці кругі,
Успення жнівеньскага водар.
Наканаваны, дарагі...
Нас падзяліў не Кракаў —
Вечнасць.
Але душы Тваёй стрыечнасць
Спагадай зноў.
Крык стрыманых лістоў.
Вясёлка лёсу — лекі сэрцу.
Мне як пакуты перабегчы,
Усмешкай боль пераўтварыць —
І што б ні здарылася — жыць.

Малюнак Вячаслава ІГНАЦЕНКІ.

весткі з суполак

РАСІЯ, КОМІ

У Маскве хутка пройдзе II Усерасійскі з'езд "Беларусы Расіі". Наша НКА актыўна рыхтуецца да гэтай важнай падзеі. Падарылі аб беларускай дыяспары ў Комі.

Ужо выбрані дэлегатаў на з'езд. Выстава прымеркавана да адкрыцця з'езда. Сярод экспанатаў — кнігі, часопісы, фатаграфіі, выразкі з газет Беларусі, Расіі, Комі, у тым ліку, "Голасу Радзімы", "Советской Белоруссии", "Красного знамени", "Трибуны", "Коми му", "Республики"... У іх ідзе размова аб справах і людзях НКА "Беларусы" у Рэспубліцы Комі. На савецка-аўтаномія вырашана паслаць і мае публікацыі ў "Голасе Радзімы" (№№ 32, 44, 49 за мінулы год: "Вызвалілі Беларусь", "Як праводзілі Вапняцкі...", "Дажыні" ў Комі").

З моманту стварэння нашай аўтаноміі (няпоўных пяць гадоў) у расійскіх, беларускіх і Комі рэспубліканскіх выданнях пра людзей і справы беларускай дыяспары змешчаны 84 матэрыялы. Так што выбар у савета аўтаноміі быў.

І просьба. У кнігу пра ўклад беларусаў у развіццё эканомікі і культу-

ры Комі, якая рыхтуецца зараз, вырашана ўключыць лісты Адама Бабарэкі з Гулага ("Голас Радзімы", №№ 38-43) у раздзел "На Поўнач — па зной вопі!". У "Літаратурнай энцыклапедыі", што выйшла ў канцы 80-х гадоў, яго прозвішча няма. Магчыма, звесткі пра Бабарэку існуюць у беларускіх энцыклапедычных выданнях ці літаратурных даведніках. Калі так, то апублікуйце (ці прышліце ксеракс) з яго біяграфічнымі данымі, а галоўнае — бібліяграфію твораў. Выдаткі на ксеракопію і перасылку выпішыце з маіх будучых ганарараў, бо зараз амаль усе газеты не перапісваюцца з чытачамі. Абцягаю, што вашай газеце мы вышлем некалькі экзэмпляраў кнігі. Канешне, было б лепш, каб вы апублікавалі звесткі пра яго ў даведчаным адзеле. Гэта зробіць справу больш прастай і паскорыць яе.

Мітрафан КУРАЧКІН.

ЛАТВІЯ

Шчыра дзякую за газету, якая аднае беларусаў замежжа з Бацькаўшчынай.

Мы атрымліваем інфармацыю пра падзеі, што адбываюцца на роднай зямлі, звесткі з мінулага, навіны

пра жыццё беларускай дыяспары ў розных кутках свету.

На старонках вашай газеты мне б хацелася падзяліцца і сваімі ўражаннямі, паскардзіцца на беспадстаўна непаважлівыя адносіны некаторых журналістаў (магчыма, з-за няведання спраў) да суродзічаў, што жывуць за мяжой. Ці гэта чорная заздрасць ім не дае спакою? Вось, напрыклад, возьмем газету "Народная воля" за 27 верасня мінулага года. У артыкуле "Беларускі зух" Анатоля Казловіч пра нас піша наступнае: "...расцярушаная па свеце, няўпоўная, як пылок папараць-кветкі, беларуская дыяспара". І далей у зневажальным тоне: "...беларускай дыяспары не існуе як рэальна гэтага свету". Ды ўсяго абразлівага, што напісана ў артыкуле пра беларускую дыяспару тут, не пералічыш.

За межамі нашай краіны жыве больш за 3 мільёны беларусаў (амаль трэць нацыі). Яны ўдзельнічаюць у эканамічным і духоўным уздыме Беларусі, у забеспячэнні росту міжнароднага аўтарытэту нашай краіны ў свеце. Яны паказваюць прыклад, які трэба шанаваць сваю родную мову, культуру і гістарычную спадчыну. У беларускіх школах замежжа выходзіць патрыяты сваёй этнічнай Радзімы, якія жада-

юць вучыцца ў ВНУ Беларусі. А трапілі мы за мяжу не ў пагоні за "доўгім рублём", а па розных іншых прычынах. І пабачылі шмат у жыцці.

Дадам яшчэ накіонт распрацоўкі і прыняцця Закона Рэспублікі Беларусь "Аб беларускай дыяспары". Я быў удзельнікам сустрэчы дэлегатаў III з'езда Згуртавання беларусаў свету з міністрамі, якая адбылася ў Доме ўрада падчас з'езда. Там падымалася гэта пытанне, і нам адказалі, што гэты закон будзе абмяркоўвацца на іншым з'ездзе. Вельмі хацелася б, каб такое нарэшце адбылося і Закон "Аб беларускай дыяспары" быў прыняты. Трэба нам яднацца і праводзіць канкрэтныя дзеянні па кансалідацыі, каб быць адзінай беларускай супольнасцю ў свеце.

Алесь КАРПОВІЧ, сябра Вялікай Рады "ЗБС "Бацькаўшчына".

ПОЛЬШЧА

У Падляскім ваяводстве прайшлі раённыя конкурсы IX Агульнапольскага фестывалю «Беларуская песня-2002».

Конкурсныя канцэрты адбыліся ў раённых цэнтрах Беластоцкіны — Гайнаўцы, Бельску-Падляскіны, Сямятычах, а таксама ў Беластоку.

Павел ЛАТУШКА

гасціёўня

«З КРАІНЫ СВЕТЛАЙ»

У нашу рэдакцыю завітаў госць з Крыма, старшыня беларускай суполкі ў Алушце Віталь Бартохаў. Ён родам з вёскі Струкі Буда-Кашалёўскага раёна. Скончыў Мінскі

інстытут культуры. У Крыме жыве больш за 10 гадоў. Радасна ўзбуджаны ад сустрэчы з Радзімай, Віталь з задавальненнем размаўляе па-беларуску.

— У маёй дачкі зараз канікулы. Я вырашыў у якасці падарунка прывезці яе на Радзіму і паказаць Мінск, — патлумачыў Бартохаў. — Дагэтуль яна ніколі не была ў нашай сталіцы. Мы адразу з вакзала накіраваліся ў тэатр імя Янкі Купалы, паглядзелі "Лес" Астроўскага на беларускай мове і толькі потым паехалі да сваякоў. Я хвалюся, чакаючы, як дачка будзе ўспрымаць беларускую мову са сцэны. Спадабалася! Сёння я паказваю ёй помнікі знакамітых людзей, а па дарозе наведваю сяброў.

— Як вам жывецца ў Крыме, Віталь?

— Трэба, каб беларусы дапамагалі адзін аднаму. Праз кіраўніка нашай суполкі ў Крыме Рыгора Жукоўскага нашы землякі з Адэсы выйшлі на мяне. Упершыню ў межах свята горада Адэсы планавалася правесці фестываль нацыянальных культур, а ў іх не было нават нацыянальнага касцюма. Прышлось яе хаць, выручаць землякоў. Было шэсце па вуліцах горада ўсіх нацыянальных суполак. Потым на набярэжнай адбыўся вялікі канцэрт. Мне было дадзена слова. Летась мы адзначалі 110-ю гадавіну з дня нараджэння Максіма Багдановіча, таму я пачаў выступленне з яго пазытыўных радкоў. І, канешне, прачытаў некалькі вершаў. У тым ліку яго класічны "Я хацеў бы спаткацца з вамі на вуліцы..."

У сваю чаргу, я па-добраму пазайздросціў мясцовым беларусам, якім гарадскія ўлады выдзелілі памяшканне для працы. Яно ў іх цудоўна аформлена, гаспадары там заўзятая і руплівыя беларусы. Я думаю, яны шмат зрабляць, каб аб'яднанне стала на ногі. На жаль, наша крымская суполка не мае такіх умоў для працы. Няма ў нас ні офіса, ні тэлефона, ні свайго разліковага рахунка, ні грошай. Таму нам цяжка. У Крыме шмат робіцца па прапагандзе культур, традыцый розных народаў. Але ўлады больш увагі надаюць украінцам і крымскім татарам. Гэта зразумела. А яшчэ тут распрацавана праграма ў дапамогу народам, якія пацярпелі ў час сталінскага генацыду: армянам, немцам, балгарам, грэкам. Таму прыходзіцца спадзявацца больш на свае сілы. Вось прыехаў у Мінск, хаджу па крамах, купляю беларускія кніжкі і запісы песень. Гэта вельмі добра, што "Голас Радзімы" друкуе родныя песні. Мы ўсе скарыстоўваем.

Толькі хочацца, каб было больш нотнага матэрыялу, беларускіх баек, гумарыстычных вершаў. Нам патрэбны рэпертуар.

— Вы адчуваеце значнасць таго, што жывяце ў мясціне, дзе знаходзіцца магіла Максіма Багдановіча?

— Мы ўвесь час пра гэта памятаем. Я асабіста перад Радаўніцай прыязджаю прыбіраць магілу Максіма. Гэта ўжо святы абавязак. Магіла Багдановіча сціплая, але дагледжаная. У гэтым годзе, як паведамілі мне ў Літаратурным музеі Багдановіча, тут павінны ўстанавіць новы помнік. Ён ужо гатовы, засталася толькі прывезці яго з Беларусі.

Пра гэта месца не забываюць нашы суайчыннікі. У лістападзе я сустрэў тут дэлегацыю з Магілёва — удзельнікаў Клуба аматараў падарожжаў і беларускай гісторыі, а таксама сяброў Таварыства беларускай мовы. Яны падарылі нашай суполцы беларускі ручнік.

8 снежня ў Ялце, на тым месцы, дзе стаяў будынак, у якім жыў Максім Багдановіч, а зараз знаходзіцца клуб "Ялта", мы правялі першы фестываль беларускай культуры. Назвалі яго "Беларусь — мая песня". Сцэну аформілі беларускімі ручнікамі і партрэтамі Максіма Багдановіча. Перад пачаткам усе удзельнікі наведалі яго магілу. Усклалі кветкі, чыталі яго вершы і прысвячэнні паэту крымскіх аўтараў.

У дзень нараджэння Багдановіча мы склікалі з розных куткоў Крым беларускіх выканаўцаў і арганізавалі канцэрт аж на тры гадзіны. Тут былі і вакальныя, і харэаграфічныя, і літаратурныя нумары. Гучаў гумар. Быў добры настрой.

Выдатна выступіў вядомы ў Крыме народны фальклорны гурт "Світанак" з вёскі Мар'янаўка Чырвонагвардзейскага раёна. Тут жывуць перасяленцы з чарнобыльскай зоны, з Гомельшчыны. Кіруе калектывам Людміла Уласенка. Гурту ўжо 12 год, ён нязменна ўдзельнік нашых святаў і фестывалю. У 1991 годзе калек-

Гурт "Світанак" з вёскі Мар'янаўка.

тыву была прысуджана прэмія імя Максіма Багдановіча нашым Рэспубліканскім фондам культуры і Асацыяцыяй нацыянальных абшчын.

Прываў удзел у нашым фестывалі вакальна-харэаграфічны ансамбль "Славяне" санаторыя "Беларусь", што ў Місхоры. За год яны набылі касцюмы і падрыхтавалі цудоўную праграму. А яшчэ яны былі ўдзельнікамі тэлефаруму "Вместе" — вялікага мастацкага свята ў Крыме.

У нас ёсць свае знакамітасці. Віктар Гулевіч, ураджэнец Чачэрска, жыве ў вёсцы Шырокае Сімферопальскага раёна. Ён актыўны прапагандыст беларускай мовы, літаратуры і паэзіі. Піша вершы і музыку да іх. На фестывалі Віктар пазнаёміў нас са сваімі новымі творами. Ірына Маркава родам з Брэстчыны жыве ў Алушце — дыктар Алушцінскага радыё, агучвае відэафільмы пра Крым. Яна чытала вершы Багдановіча. Прафесарам Таўрычаскага нацыянальнага ўніверсітэта з'яўляецца Міхаіл Юрахо, біелаг, выдатны даследчык, цудоўны чалавек. Ён падарыў нам

свае кніжкі загадак. Яшчэ ў нас гасцявала Ніна Шаўчэнка, рэдактар часопіса "Крым—Беларусь", якая зараз рыхтуе другі нумар выдання. Мы спадзяемся, што ў ім будзе расказана пра наш фестываль.

У нас ёсць што паказаць і каму паказаць. Пяцьсот месцаў у зале, і ўсе былі запоўнены. Пасля канцэрта да артыстаў падыходзілі землякі, шчыра дзякавалі і прапаноўвалі сваю дапамогу. Гэты фестываль будзе мець працяг, бо так захацелі нашы беларусы. Наступны раз плануем удзел дэцэя. Ужо фарміруюцца творчыя групы.

Са свайго боку, мы ўдзячны нашаму земляку Барысу Кавальчыку, дырэктару Дзяржплемптушказавода імя Фрунзе Сакскага раёна, які апаціў маляўнічую афішу фестывалю. Мы яе расклеілі па ўсім Крыме, таму пра гэта падзею ведалі ўсе.

Хай жа і на Радзіме ведаюць, што ў Крыме жывуць землякі-беларусы, якія не забываюць, адкуль яны родам.

Гутарыў Віктар МАЦЮШЭНКА.

Віталь БАРТОХАЎ з сям'ёю.

— Складана. Крым, як курорт, працуе тры-чатыры месяцы летам, якія потым кормяць нас увесь год. У гэты час у суполцы мы не збіраемся. А васьмь восень, зіму, вясну аддаем сваім справам.

У Алушце і Партэніце я збіраю нашых беларусаў-землякоў. Мы разам сустракаем многія святы, праводзім сустрэчы. Разам любім паспяваць родныя песні. Гэтак душою далучаемся да Радзімы.

— Мы ведаем, што выаса-

Вакальна-харэаграфічны ансамбль "Славяне" санаторыя "Беларусь" у Місхоры.

напярэдадні

МАГІЧНАЕ ПРЫЦЯГНЕННЕ ВІЦЕБСКА

7 ЛІПЕНЯ ГЭТАГА ГОДА СНАЎНЯЕЦА 115 ГАДОЎ З ДНЯ ПАРАДЖЭННЯ МАРКА ШАГАЛА

Шагал здолеў ахінуць рэальны свет беларускага горада Віцебска чужою і таямнічай магіяй мастацтва, якая да сённяшняга дня прыцягвае тысячы людзей менавіта ў гэту кропку планеты.

Шматлікія замежныя турысты, афіцыйныя асобы, дыпламаты, што прыязджаюць у горад, спяшаюцца наведаць перш за ўсё Музей Марка Шагала, які знаходзіцца на Савецкай вуліцы. Гарадскія ўлады адкрылі яго ў 1991 годзе, калі тут не было яшчэ ніводнай арыгінальнай работы і асабістай рэчы мастака. Ды і само імя Шагала многім ўспрымалася як імя французскага мастака. Бо ў часы Савецкага Саюза замоўчваліся звесткі пра віцебскі перыяд жыцця Марка Захаравіча, хаця Шагал у дваццатых гадах быў даволі буйным савецкім чыноўнікам. Таму музей вымушаны быў пачынаць сваю працу практычна з нуля.

— Зараз, — паведамляе карэспандэнт «Голасу Радзімы» дырэктар музея Людміла Хмяльніцкая, — мы маем унікальную калекцыю. У нас каля 300 арыгінальных графічных прац Шагала, амаль тысяча кніг пра майстра і іншых прадстаўнікоў унікальнай Віцебскай школы, якія працавалі ў пачатку XX стагоддзя — Казіміра Малевіча, Мсціслава Дабужынскага, Роберта Фальке... У бліжэйшы час з Германіі павінны паступіць у дар яшчэ 1 200 кніг. Да юбілею мы плануем адкрыць адзіную ў сваім родзе шагалаўскую бібліятэку, дзе спецыялісты змогуць працаваць з фондавымі матэрыяламі, якіх няма ні ў Маскве, ні ў Санкт-Пецярбургу. Акрамя таго, мы маем калекцыю сучаснага мастацтва, што складаецца са ста прац мастакоў з усяго свету. Яны былі напісаны падчас шагалаўскіх пленэраў, якія сталі ўжо традыцыйнымі, і падараны музею. Дарэчы, у пачатку лютага наш музей прыняў удзел у выставе калекцыі сучаснага мастацтва ў Маскве, дзе прадставіў работы вядомай мастачкі Ніны Ведэневай.

А наогул, як паведамляе Людміла Уладзіміраўна, за гэты дзесяць з невялікім гадоў у музея з'явілася многа новых і бескарыслівых сяброў з розных куткоў планеты. Адным з першых прапанаву сваю дапамогу

немец-доктар Генрых Мендэль, які з дзяцінства захапляўся творчасцю Шагала і сабраў вялікую калекцыю графічных работ мастака і кніг пра яго. Усе гэтыя скарбы спадар Мендэль перадаў у дар музею. Яны сталі яго залатым фондам. А ў мінулым годзе музей наведаў амерыканец Гары Ізраіцель, які падарыў камплект паштовых марак з рэпрадукцыямі работ Шагала.

Блізкімі сябрамі музея сталі ўнучкі Шагала — Бэла Меер і Мерэт Меер-Грабер, якія падарылі цыкл афартаў дзядулі да кнігі Гогала «Мёртвыя душы» і каля чатырох дзесяткаў здымкаў з уласнага сямейнага архіва.

Дарэчы, спадарыня Меер-Грабер — прэзідэнт Шагалаўскага камітэта ў Парыжы, вядзе вялікую работу па арганізацыі выстаў, выданні каталогаў і кніг пра мастака. Менавіта яна з'яўляецца аўтарам выдадзенай на французскай мове «Біяграфіі Марка Шагала», якая ўяўляе сабою разгорнутую хроніку жыцця і творчасці майстра, аздоблена мноствам здымкаў. Як расказала Людміла Хмяльніцкая, цяпер гэта кніга з дазволу аўтара будзе выдадзена музеем асобным то-

мам на рускай мове. Пры гэтым Мерэт Меер-Грабер адмовілася ад усялякага аўтарскага ўзнагароджання, якое музей па прычыне сваёй беднасці наўрад ці здолеў бы выплаціць. Бо, нягледзячы на наяўнасць унікальнай калекцыі, віцебскі музей мае толькі чацвёртую катэгорыю, у выніку чаго тут вельмі малы бюджэт, штат і самая нізкая зарплата. І гэта пры тым, што ў свеце існуе ўсяго два музеі Марка Шагала — у Віцебску і Ніцы. У адрозненне ад беларускага, французскі мае статус нацыянальнага, які ён атрымаў яшчэ ў той час, калі ў музеі было толькі 34 працы мастака. А вось віцэблянам яўна не пашанцавала: у адпаведнасці з заканадаўствам нашай краіны, статус музея можа быць павышаны толькі ў тым выпадку, калі ў яго фондах будзе налічвацца 5 тысяч адзінак.

Але любое правіла мае выключэнні. Літаральна за некалькі хвілін да пачатку размовы Людміла Уладзіміраўна накіравала адпаведны ліст у Міністэрства культуры, дзе просіць разгледзець пытанне аб павышэнні статусу музея. Хочацца спадзявацца, што голас віцебскіх

падзвіжнікаў культуры будзе пачуты ўладамі, нягледзячы на існуючыя фінансавыя цяжкасці. Бо экспанаты музея, па сутнасці, — нацыянальны здабытак Беларусі, і гэта нонсэнс, што ён падпадае пад агульны грэбень.

—Тое, што робіць невялікі калектыў музея на сваю мізэрную зарплату і пры адсутнасці дастатковага фінансавання, сапраўды не мае цаны. Супрацоўнікі музея імкнуча, каб з непаўторнай творчасцю Шагала змаглі пазнаёміцца не толькі жыхары Беларусі, але і аматары мастацтва іншых краін. У мінулым годзе, напрыклад, музей прадставіў са сваіх фондаў 48 аркушаў графічных работ мастака для выставы «Пэн і Шагал: настаўнік і вучань», што праходзіла ў Рызе. Традыцыйнымі сталі і штогадовыя Шагалаўскія дні ў Віцебску, на якія прыязджаюць прыхільнікі і даследчыкі таленту майстра з многіх краін свету. Вялікі наплыў гасцей чакаецца на чарговы міжнародны шагалаўскі пленэр.

А для спецыялістаў і прыхільнікаў таленту мастака вялікую цікавасць уяўляе «Бюлетэнь Музея Марка Шагала», які мае мноства замежных адрасатаў. А зараз, як паведамляе Людміла Хмяльніцкая, музей рыхтуецца адкрыць уласны сайт у Інтэрнеце.

Што ж датычыцца бюлетэня, то яго выхаду падпісчыкі нецярпліва чакаюць. Асабліва многа званкоў паступіла ў музей пасля апублікаванай інфармацыі аб знікненні ў жніўні мінулага года з Яўрэйскага музея ў Нью-Йорку палатна Марка Шагала. Як аказалася, чалавек, што ўзяў на сябе адказнасць за крадзеж карціны, запатрабаваў за яе вяртанне дасягнення міру паміж Палесцінай і Ізраілем. Як сцвярджаюць мастацтвазнаўцы, гэта унікальны выпадак у гісторыі мастацтва, калі злодзей прад'яўляе палітычнае патрабаванне. Пазней палатно, на шчасце, было вярнута на сваё месца.

Ларыса ЛАЗАР.

паэтычная імпрэза

Васіль ЖУКОВІЧ

ДАРМА ТЫ ВЕРЫШ ВАРАЖБЕ
Варожыш, ведаць хочаш ты свой лёс.
Мне дзіўна: верыш д'яблавым ты картам.

Я варажыць магу хіба што жартам.
Таму скажу, дзяўчо, табе ўсур'ёз,
што верыць варажбе зусім не варта.
Ідзі сваёй сцяжынкай мрояў, кроз
у родным краі, светлым ад бяроз,
жыццё ўспрымай як найвышэйшы дар ты.

Навошта лёсу табе знаць сакрэт,
калі спрадвек існуе таямніца,
трымаецца на таямніцы свет.
Сваёй наканаванасці адкрыцца
прад маткай Боскай можаш tet-a-tet:
«Дай мне ўлюбіцца, каб не памыліцца!»

ЧАКАЮ...

Арлом лячу да сонца за гарой.
За гэты лёс маліцца Богу трэба...
Твае малітвы зводзяцца да хлеба...
А ты ж была мне зоркаю зямной!

Хацелі ісці дарогаю адной,
мая, нагадава, імкнуча ў неба.
Душа пакутуе, бунтуе нема
у тупіку, дзе выйсця не відно.

Па ўсім відаць, ты мне не зчыш гора,
ды выпрабуеш маё цяргненне,
хваляюся не дужа пра натхненне.

А я да забыцця, да крайняй змору
чакаю, можа, як пагоды з мора,
усё яшчэ твайго паразумення.

ДАРУЙ

У дакорх не даходзь да забыцця.
Не здрадзіў я табе, бо і не кляўся,
з табой пад Мілавіцай не вянчаўся,
не падзяляў гадоў свайго быцця.

На хвалях трапяткога пачуцця
грахом тваім, мой свет, не першым
стаўся,
грахом апошнім проста не застаўся...
Прэтэнзіі — да лёсу ці жыцця!..

Што я кажу, о Божа! Гэты сорам!
Табе такі няўдзячны я, выходзіць,
за тое, што мяне ўзнагародзіў!

Вось на дакор ёй адказаў дакорам!
Яна ў дакорх супакой знаходзіць.
А я, глухі, не разумею гора.

ЛЮБОЎ

Любоў бязмежная, як і душа.
Маю душу ўсё існае хвалюе.
І мастака, і жабрака люблю я,
і зорку, і пчалу, і мураша.

Любоў не патрабуе ні граша —
яна сабой ніколі не гандлюе.
Любові не зракуся, не згублю я,
калі і шлях свой буду завяршаць.

Ад маці, Неба і Зямлі любоў,
яна — сястра, напэўна, прыгажосці,
супрацьстаць нянавісці і злосці:

распятая, уваскрасае зноў...
«Любоў — міраж», — магчыма, скажа
хтосьці.

Яна ж трымае свет спакон вякоў.

Гісторыка-публіцыстычнае эсэ

Аляксандр АЛПЕЕЎ

...І НЕ БЫЛО ЗАЎТРА

Каласальная лічба страт, якія панесла і да гэтай пары нясе Беларусь у пераадольванні чарнобыльскай бяды. Эксперты лічаць, што сумарныя эканамічныя страты краіны ад катастрофы за паўтара дзесятка гадоў склалі прыкладна 230 мільярдў долараў — у трыццаць разоў больш за дзяржаўны бюджэт Беларусі ў перадаварыйны 1985 год.

Цяпер мы сталі больш-менш асведомлены ў радыяцыйных пытаннях і, гледзячы на паказальнікі, размешчаныя дзе-нідзе (у Мазырскім раёне фон — 0,25, у Слуцкім — 0,17, у Жыткавіцкім — 0,19 мікраэрэнтген у гадзіну), можама дазволіць сабе паблагліва ўсімхнуцца — звычайна радыяактыўны фон сонечнай радыяцыі. Больш небяспечнае іншае: чым мы харчваемся, што п'ём, якія і адкуль завозім матэрыялы і прадукты, якікую ступень забруджвання цэляем, стронціем і іншымі разбуральнымі для арганізма чалавека элементамі маюць прадметы, якія акружаюць чалавека.

Працяг. Пачатак у №№ 2—9.

Ва ўзаемаадносінах чалавека і прыроды наступіў якасна новы гістарычны этап. Галоўнай і вельмі непажаданай асаблівасцю яго з'яўляецца нарастанне індустрыяльнага і антрапагеннага ўздзеяння на навакольнае асяроддзе. Хуткі рост колькасці насельніцтва на планеце (1900 год — 1,6 мільярда чалавек, 1990 год — 5, а да 2020 года чакаецца ўжо каля 8 мільярдаў чалавек), які суправаджаецца бурнай інтэнсіфікацыяй вытворчай дзейнасці ва ўсіх сферах, спусташае нетры Зямлі. Па прагнозах, ужо ў пачатку XXI стагоддзя немагчымай будзе здабыча золата, серабра, нафты, свінцу, волава, вальфрам і іншых рэдкіх металаў — вычарпаюцца іх запасы. За апошняю чвэрць стагоддзя на планеце перапрацавана сыравіны больш, чым за ўсю папярэднюю гісторыю.

Аварыя на Чарнобыльскай АЭС стала ўжо гісторыяй. Многія беды і трывогі забыліся людзьмі ў тлуме будзённасці, штодзённых праблем. Што мы маем сёння, з чым уступілі ў XXI стагоддзе? А факты, статыстыка не радуюць. Вялікі

рост сардэчных, анкалагічных і іншых захворванняў. Аслабленне арганізма дзяцей, зніжэнне нараджальнасці насельніцтва... У гэтым вінавата радыяцыйнае становішча, а таксама сацыяльныя, эканамічныя фактары.

Заўсёды думаю пра сваю родную вёску Рудню. Усё часцей прыходзіць адтуль невясёлыя весткі: таго не стала, у таго інсульт, інфаркт, рак... Сярод іх — мае сябры, старэйшыя таварышы, сваякі. На вачах скарачаецца нядоўгі век чалавека. Пра многія хваробы раней і не чулі. Узрост мужчын 40—50 гадоў стаў найбольш крытычным. Успамінаецца разважанне выпадковага спадарожніка, палескага дзеда-«філосафа». «Ці ты бачыў у лесе старыя дубы?» — пытаўся ён. «Бачыў, зразумепа ж». «А маладняк дубовы?» Падумаў, прыпоўніў: сустракаюцца зрэдку такія дубкі. «А малады дуб бачыў?» Сапраўды, штосьці не відаць такіх дрэў у нашых лясах... «Вось так, абагульніў дзед, — і людзі гэтак жа. Сярдзеньне пакаленне — рэдкае, недаўгавечнае...»

Чарнобыль так уразіў мяне, што я не мог не адгукнуцца на гэту страшную бяду крыкам душы:

СЛЁЗЫ РАДЗІМЫ

Чарнобыль — чорны воран,
чорны птах,
Прынес нам пакуты і гора.
Знішчыў святло нашых хат.
За што Беларусі страшная кара!
Свет не бачыў такога ўдару.

Трэці ангел затрубіў,
І зорка ўпала,
Імя ёй — палын.

Палын, горкі палын,
Горкі палын, наша гора,
Наша бяда, горкі палын.
Слэз людскіх вялікае мора,
Горкі палын, горкі палын.
Як цябе перажыць?
Як з табою жыць?
Горкі палын, горкі палын.

Радзіма, дай сілы,
О, Госпадзі, памажы.
Нам другой не трэба мяжы.
Госпадзі, памажы,
Госпадзі.

жыццёвыя сюжэты

«ШМАТЗОРКАВЫ» ГАТЭЛЬ

● Станіслаў ВАЛОДЗЬКА (Латвія).

Гэта нясумная гісторыя бярэ свой пачатак з майго аўтарскага вечара ў Мінску, на якім прысутнічаў і стрыечны брат Гена. З ім мы аднагодкі, нарадзіліся з розніцай у два дні, разам у войску служылі ў Гомелі, жылі ў адной казарме, толькі ён на другім паверсе, а я на першым. Гена вызначуся (і вызначаецца зараз) мэтанакіраванасцю.

Пасля арміі скончыў сельскагаспадарчы інстытут у Гродне, крыху папрацаваў у Свіры і вось ужо амаль пятнаццаць гадоў пасляхова ўзначальвае тамтэйшую калгасную гаспадарку.

Брат заўсёды прыязна ставіўся да майго паззіі і на гэту пазтычную

Гена падвязе мяне да Глыбокага, дзе я сяду на аўтобус Мінск—Рыга. Аднак гэты мой прыезд не быў падобны да папярэдняга. І не толькі таму, што мінулым летам я прыязджаў сюды з жонкай і дзецьмі. Не пасёрбаў я на гэты раз і духмянай юшкі з вугроў, якую мы летась натхнёна гатавалі на Свірскім возеры. А давялося паспытаць мне нямаля ўсчванняў у свой адрас, мае ж довады не надта браліся пад увагу. Я не мог не пагадзіцца з тым, што складаней заставацца бацькам для сваіх дзяцей, жывучы дзесь асобна. І тут, як і мае сваякі ў родных Падольцах, мне шчыра жадалі, каб наступным летам прыехаў разам з Оляй... На пытанне ж, як мне дабрацца да Глыбокага, брат адказаў:

— Вось калі б ты быў разам з сям'ёй... А да Нарачы я цябе падкіну, там спыняецца аўтобус, што ідзе на Браслаў.

З Браслава да Даўгаўпілса, як кажуць, рукой падаць, хоць у прыгранічным беларускім гарадку мне давядзецца правесці ноч транзітам.

...І вось каля дванаццатай гадзіны ночы я адчыніў дзверы браслаўскага гатэля. Прыгожая жанчына, змахнуўшы з вачэй санліваць, сустрэла мяне прыязна. Па ёй было бачна, што свабодных нумароў хапае. Ведаючы, што для іншаземцаў пражыванне ў гатэлі значна даражэйшае, я адразу спытаў, колькі мне будзе каштаваць начлег.

— Дванаццаць долараў, — пачулася ў адказ.

— Няўжо так дорага? — мае здзіўленне было шчырым.

— Іншаземцам у дзесяць разоў даражэй. Не я ж прымала такое рашэнне. — У голасе прыгажуні пачуліся вінаватыя ноткі.

Не чакаў я такога клопату ад сваёй роднай Беларусі. Іншым разам, можа, і заплаціў бы я гэтыя грошы, але калі вяртаешся з гасцей, у кішэні не густа, ды і гасцінцы дзецям яшчэ трэба дакупіць.

— У такім выпадку я пераначую дзе-небудзь пад плотам, — адпусціў я сумны жарт.

Прыхапіўшы ў гатэльным кафэ пляшку віна, я выйшаў. Не спяшаючыся, пайшоў куды вочы глядзяць па пустой вуліцы, ледзь асветленай зорным небам. Не менш гадзіны прайшло, калі за спіной засталіся апошнія будынкі і наперадзе паўстаў сілуэт лесу. «Хіба лес не даасць мне прытулак на гэту ноч?» — падумаў я і збочыў з дарогі. Зрабіў сабе ложка з галля пад дрэвам, паклаў пад галаву «дыпламат» і перш чым

заснуць, паглядзеў у неба і падумаў: «Калі гатэлі бываюць паззоркавыя, то гэты гатэль шматзоркавы. Ён быў прытулкам многім людзям у вайну». І я на момант уявіў сябе сувязным, які, здарожыўшыся, прылёг крыху адпачыць. «Як добра, што зараз нада мною мірнае неба. А я сувязны мірнага часу. Сувязны між людзьмі розных нацыянальнасцей і ўзрастаў...» Разбудзілі мяне птушкі і сонца, якое праз лясныя шаты заглядвала мне ў вочы...

І вось гэтым летам я меў шчасце наведацца ў Падольцы з сям'ёй. Не мог абмінуць сваёй увагай і Свір, хоць жонка і не адразу згадзілася, баючыся абцяжарыць гаспадароў, якія, як стала вядома з тэлефоннай размовы, збіраліся прымаць сталічных артыстаў на чале з самім Ігарам Лучанком.

— Вось і добра, — крычаў я ў тэлефонную трубку, — і справу заадно падштурхну, каб не забыўся Ігар Міхайлавіч пра абцяжаранне напісаць некалькі песень на мае вершы да наступнага майго аўтарскага вечара ў Мінску.

На гэты раз праблемы з транспартам не было: узяў нас з сабою зямляк з суседняй вёскі, які ехаў да свайго бацькі. Дамовіліся, што і, вяртаючыся назад, забярэ нас.

Калі мы ўвайшлі ў дом Гены, мая жонка Вольга тут жа дала жыла:

— З намі клопату вам на гэты раз будзе меней: у Глыбокае нас адвозіць не трэба...

— Навошта ты сказала, я хацеў праверыць, як адрэагаваў бы брат...

І на гэты раз на Свірскім возеры булькала юшка і гучалі добрыя тосты. Выклікаў добрыя ўсмешкі і мой распавед пра браслаўскі гатэль...

«кактэйль» з гомеля

Танцавальны ансамбль «Кактэйль» Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ф. Скарыны добра вядомы ў абласным цэнтры.

Выступленні яго ўдзельніц упрыгожваюць практычна ўсе забаўляльныя мерапрыемствы горада. Выступаў калектыв і за ме-

жамі Беларусі, дзе таксама меў поспех у глядачоў.

На здымку студэнткі ўніверсітэта Наташа ВАЛАШКО, Каця МАДОРСКАЯ і аспірантка Маша ПАРТНОВА — удзельніцы «Кактэйля».

Сяргей ХАЛАДЗІЛІН, БелТА

пераможца

Святлана ВІЛЬКІНА: «КАЛІ СТАЮ НА П'ЕДЭСТАЛЕ, ГАНАРУСЯ І КРЫЎДУЮ АДНАЧАСОВА»

У ліку лепшых спартсменаў краіны мінулага года названа каратыстка Святлана Вількіна. І гэта стала нечаканасцю. Звычайна называюць прадстаўнікоў тых відаў спорту, што ўваходзяць у праграму Алімпійскай гульні. Каратэ-до ў гэты спіс не трапляе. Ды і стыль шатакан таксама ў нашай краіне афіцыйна не карыстаецца падтрымкай. Ці чакала сама Святлана такога прызнання? З гэтага пытання і пачалася размова са спартсменкай.

— Шчыра кажучы, я спадзявалася, што нарэшце згадаюць прозвішчы каратыстаў. Тым больш, выбіраць у нас ёсць з каго.

— Як від спорту каратэ даўно ўжо прызнана. Але многія помняць, як яго забаранялі. У тых часы вам не хацелася кінуць заняткі?

— Каратэ — больш, чым спорт. Японцы называюць яго ладам жыцця. Тут свая філасофія, псіхалогія. У каратэ на першы план выходзяць не спартыўныя вынікі, а духоўнасць. Калі ў чалавека за душой нічога няма, ён нічога і не даб'ецца. Ні ў каратэ, ні ў жыцці.

— Дарэчы, а самі як прыйшлі ў секцыю?

— Паступіла ў інстытут фізічнай культуры, займалася акрабатаркай, была майстрам спорту, чэмпіёнкай і ўладальніцай кубка БССР. У секцыю каратэ прыйшла па рэкамендацыі Андрэя, з якім тады мы яшчэ не былі жанатыя. У 1978 годзе ён з галавой кінуўся ў гэты новы для нас від спорту.

— Андрэй Якаўлевіч неяк сказаў, што выбару ў вас не было. Маўляў, у акрабатыцы доўга не затрымліваюцца.

— У нейкай ступені — так. Аднак я ў той час і медалі заваёўвала, так што не з-за ўзросту пайшла ў каратэ. Тады не думала, што яно назаўсёды ўвойдзе ў мае жыццё. Трэніроўкі былі цяжкія,

прыходзіла дадому і валілася на ложка. Але каханне, разу-меецца...

Потым уцягнулася. Нават забарона на гэты від спорту не перашкодзіла мне. Пайшла ў ансамбль танца, стала салісткай. А трэніравалася дома.

— Што для вас было самым важным у мінулым годзе?

— Парадавалася за дачку Вольгу, якая ўдала выступіла і на чэмпіянаце Еўропы, і на клубным першынстве свету. Прыемна бачыць, як расце яе майстэрства. Хацелася б, каб яна і па версіі Сусветнай федэрацыі каратэ-до дабілася поспехаў. Вольга гатова да высокіх вынікаў. Але не ўсё ад яе залежыць.

— Летась вы сталі чэмпіёнкай Еўропы і свету. А колькі тытулаў чэмпіёнкі планеты ўжо заваявалі?

— Пяць, напэўна. Спытайцеся ў Андрэя. Ён пра мае ўзнагароды лепш ведае.

— На чэмпіянаце свету ў Рызе Вольга апырэдзіла маму...

— Рада за яе. Але пакуль пакідаць каратэ не збіраюся. Яно для мяне ўсё: праца, любовімы занятак, спорт, сям'я...

— Сёлета тытулаў прыба-віцца!

— Буду вельмі рада, калі пасляхова выступяць мае вучні. Хаця, прызнаюся, і самой перамагаць прыемна...

Уладзімір АБРАМОВІЧ ("Р.")

Малюнік Вячаслава ІГНАЦЕНКІ.

вечарыну прыехаў разам з сям'ёй, захапіўшы ў якасці падарунка тузін вэнджаных вугроў...

Як вядома, жыццё наша хвалістае: пасля ўздыму ідзе спад у адпаведнай прапорцыі. Не было выключэння і на гэты раз. Спад раптоўна пачаўся на другі ж дзень, калі жонка, абвінаваціўшы мяне ва ўсіх смяротных грахах, выпіла на маю яшчэ няясную ад учарашняга тлуму і хмелю галаву не адно вядра халоднай вады і, як аказалася, больш чым на год парвала са мной дыпламатычныя адносіны...

Таму наступным летам, будучы ў адпачынку, на сваю радзіму я прыехаў адзін. Не змог утрымацца, каб не наведацца ў Свір да Гены. Калі гаварыць шчыра, то гэты візіт меў, хутчэй, практычны характар. Пасля таго як Латвія і Беларусь сталі незалежнымі, складана стала наведацца бацькаўшчыну і вяртацца назад на радзіму дзяцей, не маючы свайго «каня». Думаў, як і мінулы раз,

радавод

ПАДАРУНАК АД РАЙВЫКАНКАМА
Арыгінальную кнігу-радавод на 100 год са зваротам «З днём нараджэння, малыш!» па заказе Пінскага райвыканкама выпусціла ў свет ААТ «Брэсцкая друкарня».

Ужо ў хуткім часе кніга будзе ўручацца бацькам нованароджаных у ЗАГСах, а таксама сельсаветах па месцы жыхарства. Яе можна запаўняць, пачынаючы ад моманту з'яўлення немаўляці на свет і заканчваючы глыбокай старасцю, калі ўладальнік такога радаводу на самай апошняй старонцы напіша духоўны запавет сваім дзецям, унукам і праўнукам.

Мікола ПАНАСЮК.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКІ. ЗМешчаныя ў №№ 6-7

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 4. Малюнак. 6. Перад. 7. Куток. 9. Успамін. 10. Стос. 13. Пара. 14. Крывадушнік. 17. Аблічча. 18. Хвалько. 19. Раскоша. 20. Асмолак. 23. Вынаходства. 24. Знак. 26. Пыса. 27. Каганец. 28. Кілім. 29. Брыль. 30. Шлапакі.

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ. 7. Макацёр. 8. Іржышча. 11. Час. 12. Шкоднасць. 13. Вір. 16. Кабат. 17. Пакой. 18. Круча. 21. Ступа. 22. Бліск. 23. Выраз. 24. Абрус. 29. Нізка. 30. Водар. 31. Папас. 34. Бэз. 35. Абцінанне. 36. Бот. 39. Недахоп. 40. Атрускі.

Малюнік Вячаслава ІГНАЦЕНКІ.

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 1. Жарства. 2. Зацішша. 3. Прас. 5. Стэп. 6. Патрабавальнік. 8. Каржакаватасць. 11. Прычэпшчык. 12. Ліхварства. 15. Кіёўка. 16. Слухач. 21. Кавадла. 22. Усмешка. 25. Куль. 26. Плыт.

ПА ВЕРТЫКАЛІ. 1. Кавалак. 2. Гай. 3. Пёрка. 4. Праца. 5. Лыч. 6. Ячнішча. 9. Адпас. 10. Палок. 14. Падтрымка. 15. Прыслугач. 19. Спрат. 20. Глеба. 25. Відзлец. 26. Допіс. 27. Галас. 28. Калодка. 32. Зброя. 33. Цнота. 37. Вар. 38. Рух.

«Голас Радзімы»

Галоўны рэдактар
Наталля САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Саўеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубешнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Наш адрас: 220005, Беларусь, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.
Тэлефоны: (+375-17) 213-31-97 (бухгалтэрыя, тэл.-факс), 213-32-80, 284-76-56, 213-37-82.

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», не заўсёды супадаюць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 81. Падпісны індэкс у Беларусі 63854.

Тыраж 2082 экз. Зак. 528. Падпісана да друку 4.3.2002 г. у 12.00.

Газета набрана, звярстана і аддрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку». (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).